

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi vesienhoidon järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vesienhoidon järjestämisestä annettua lakia lisäämällä lakiin uusi merenhoidon järjestämisestä koskeva luku sekä tekemällä tarvittavat muutokset lain muihin säännöksiin. Lain nimike ehdotettaisiin muutettavaksi vastaamaan muutetun lain sisältöä siten, että lain nimike olisi jatkossa laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä. Lisäksi muutettaisiin ympäristönsuojelulakia, vesilakia, Suomen talousvyöhykkeestä annettua lakia, merensuojelulakia sekä lakia viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista.

Ehdotetuilla lakimuutoksilla pantaisiin täytäntöön yhteisön meriympäristöpolitiikan puitteita koskeva direktiivi.

Ehdotettu vesienhoidon järjestämisestä annettuun lakiin lisättävä uusi luku sisältäisi perussäännökset merenhoidon järjestämisestä ja sen edellyttämistä menettelyistä. Vesienhoitolakiin lisättävät merenhoidon järjestämisen säännökset koskisivat merenhoitosuunnitelman valmistelua, ympäristötavoitteiden asettamista, toimenpide- ja seurantaohjelmien laatimista ja mahdollisuutta merenhoidon toimenpiteiden aikaistamiseksi Itämeren alu-

een Euroopan unionin jäsenvaltioiden kesken. Lisäksi annettaisiin viranomaistehtäviä ja viranomaisyhteistyötä, alueellista yhteistyötä, vesienhoitosuunnitelmien ja merenhoitosuunnitelman yhteen sovittamista, merenhoitosuunnitelman tarkistamista sekä kansalaisten ja eri tahojen osallistumista merenhoitosuunnitelman valmisteluun ja valmistelusta tiedottamista koskevia säännöksiä.

Ympäristöministeriö vastaisi merenhoidon suunnittelusta ja merenhoitosuunnitelman valmistelusta yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön ja liikenne- ja viestintäministeriön kanssa. Ympäristöministeriö vastaisi merenhoidon järjestämiseen liittyvästä kansainvälisestä yhteistyöstä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset osallistuisivat ja vastaisivat omalta osaltaan alueellisesta valmistelutyöstä. Suomen ympäristökeskus vastaisi merenhoitosuunnitelman valmisteluun liittyvistä meriympäristön tilan alustavan arvioinnin, hyvän tilan määrittämisen ja seurantaohjelman koordinoimisesta.

Merenhoitosuunnitelman hyväksyisi valtioneuvosto.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	4
1 JOHDANTO	4
2 NYKYTILA	4
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö	4
2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö	5
Kansainväliset merensuojelusopimukset	6
Yleistä	7
Vesipolitiikan puitedirektiivi	7
Meristrategiadirektiivi	8
Meristrategiadirektiivin täytäntöönpano eräissä yhteisön jäsenmaissa	8
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	9
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	10
4.1 Vaikutukset viranomaisten toimintaan	10
4.2 Vaikutukset toiminnan harjoittajiin	11
4.3 Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	12
4.4 Ympäristövaikutukset	12
4.5 Vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan	12
5 ASIAN VALMISTELU	12
YKSIYKSIKOHTAISET PERUSTELUT	14
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT	14
1.1 Laki vesienhoidon järjestämisestä	14
1.2 Ympäristönsuojelulaki	20
1.3 Vesilaki	21
1.4 Laki Suomen talousvyöhykkeestä	21
1.5 Merensuojelulaki	21
1.6 Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista	22
2 VOIMAANTULO	22
LAKIEHDOTUKSET	23
vesienhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta	23
vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä	23
ympäristönsuojelulain muuttamisesta	29
vesilain muuttamisesta	31
Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta	32
merensuojelulain muuttamisesta	33
viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun	34
lain 7 §:n muuttamisesta	34
LIITE	35
RINNAKKAISTEKSTI	35
vesienhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta	35
vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä	35
ympäristönsuojelulain muuttamisesta	46
vesilain muuttamisesta	49
Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta	51
merensuojelulain muuttamisesta	52

viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain 7 §:n muuttamisesta 53

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Hallituksen esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön meriympäristöpolitiikan puitteista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/56/EY (*meristrategiadirektiivi*). Ehdotuksessa meristrategiadirektiivi pantaisiin täytäntöön muuttamalla vesienhoidon järjestämisestä annettua lakia (1299/2004), (jäljempänä vesienhoitolaki). Samalla vesienhoitolain nimikettä ehdotetaan muutettavan siten, että lain nimike olisi jatkossa laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä, jolloin se vastaisi muutetun lain sisältöä. Vesienhoitolakiin lisättäisiin uusi luku 4 a koskien merenhoidon järjestämistä sekä tekemällä tarvittavat muutokset lain 1 luvun 1, 2, 4 ja 5 pykäliin, 3 luvun 11 pykälään ja 5 luvun 28 pykälään. Lisäksi muutettaisiin ympäristönsuojelulakia, vesilakia, Suomen talousvyöhykkeestä annettua lakia, merensuojelulakia ja lakia viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista.

Ehdotettu vesienhoidon järjestämisestä annettuun lakiin lisättävä uusi luku sisältäisi perussäännökset merenhoidon järjestämisestä ja sen edellyttämistä menettelyistä. Lain toimeenpanosta annettaisiin yksityiskohtaiset säännökset asetuksella. Vesienhoitolakiin lisättävät merenhoidon järjestämisen säännökset koskevat merenhoitosuunnitelman valmistelua, ympäristötavoitteiden asettamista, toimenpide- ja seurantaohjelmien laatimista ja mahdollisuutta merenhoidon toimenpiteiden aikaistamiseen Itämeren alueen Euroopan unionin jäsenvaltioiden kesken. Lisäyksiä säännöksiä annettaisiin koskien viranomaistehtäviä ja viranomaisyhteistyötä, alueellista yhteistyötä, merenhoitosuunnitelman tarkistamista sekä kansalaisten ja eri tahojen osallistumista merenhoitosuunnitelman valmisteluun ja valmistelusta tiedottamista.

2 Nykytila**2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö**

Keskeisimmät merensuojelua sääntelevät lait ovat ympäristönsuojelulaki (86/2000), vesilaki (264/1961), Suomen talousvyöhykkeestä annettu laki (1058/2004), merensuojelulaki (1415/1994) sekä laki vesienhoitolaki. Ympäristönsuojelulaissa säädetään pinta- ja pohjavesien suojelemisesta pilaantumista aiheuttavalta toiminnalta, vesilaissa vesivarojen ja vesialueiden käytöstä ja hoidosta, Suomen talousvyöhykkeestä annetussa laissa Suomen aluevesiin välittömästi liittyvästä merialueesta, jolla Suomella olisi lainkäyttövalta meriympäristön suojelussa ja talousvyöhykkeellä harjoitettavassa meritieteellisessä tutkimuksessa ja yksinomainen oikeus rakentaa ja käyttää sekä antaa lupa rakentaa ja käyttää tekosaaria sekä eräitä muita laitteita ja rakennelmia ja merensuojelulaissa merensuojelua Suomen aluemeren ja talousvyöhykkeen ulkopuolisilla vesialueilla eli aavalla merellä samoin kuin Suomen kansalaisiin ja suomalaisiin aluksiin myös toisten valtioiden talousvyöhykkeillä ja aluevesillä. Vesienhoidon järjestämisestä annetussa laissa säädetään vesienhoidon suunnittelusta, vesienhoitoalueilla valmisteltavista vesienhoitosuunnitelmista ja toimenpideohjelmista, joita toteutetaan pinta- ja pohjavesien hyvän tilan ylläpitämiseksi ja hyvän tilan saavuttamiseksi siellä missä tila on huonompi kuin hyvä. Vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat kattavat myös rannikkovedet. Luonnonsuojelulaissa (1096/1996) säädetään luontotyypeistä ja lajien suojelusta. Merenkulun ympäristönsuojelulaissa (1672/2009) säädetään alusten tavanomaisesta toiminnasta aiheutuva ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä. Hankkeisiin, joista saattaa aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, sovelletaan lisäksi ympäristövaikutusten arviointimenettelyä annettua lakia (468/1994). Viranomaisten toimintaan sovelletaan lisäksi lakia viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005).

Suomessa on asetettu vesiensoojelulle tavoitteita useissa valtioneuvoston hyväksymissä vesien suojelun tavoiteohjelmissä vii-

me vuosikymmeninä. Valtioneuvosto antoi vuonna 2002 Suomen Itämeren suojeluohjelman. Sen päätavoitteena on vaikuttaa Suomenlahden, Saaristomeren, Ahvenanmeren ja varsinaisen Itämeren pohjoisosan sekä Pohjanlahden vesien ja merellisen luonnon tilaan. Tavoitteena on vähentää Itämeren rehevöitymistä ja parantaa Itämeren luonnon ja vesialueiden tilaa. Kotimaisille toimille asetetut päästötavoitteet perustuvat valtioneuvoston vuonna 1998 hyväksymään Vesiensojtelun tavoiteohjelmaan vuoteen 2005.

Vuonna 2006 valtioneuvosto antoi Vesiensojtelun suuntaviivat vuoteen 2015 ohjaamaan erityisesti jo asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi sekä vastaamaan aiempien ohjelmien jälkeen esille tullessiin uusiin haasteisiin. Vesiensojtelun suuntaviivat tukevat vesienhoitolain mukaista vesienhoidon suunnittelua, jossa vesiensojtelun ongelmia ja tarpeita tarkastellaan vesistöjen valuma-alueittain. Vesiensojtelun suuntaviivojen keinot ja toimet tarkentuvat ja kohdentuvat vesienhoitosuunnitelmissa, joissa otetaan huomioon myös alueelliset erityiskysymykset.

Valtioneuvosto hyväksyi joulukuussa 2009 Suomen viiden kansallisen ja kahden kansainvälisen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmat, joita toimeenpanemalla on tarkoitus toteuttaa vesipolitiikan puitedirektiivissä (2000/60/EY) asetettu tavoite pinta- ja pohjavesien hyvästä tilasta vuoteen 2015 mennessä.

Hallitus antoi eduskunnalle selonteon (VNS6/2009vp) Itämeren haasteista ja Itämeripolitiikasta kesäkuussa 2009. Siinä linjataan hallituksen toimia Itämeren merellisen ympäristön parantamiseksi. Selonteossa on esitetty Suomen kannalta tärkeimmät ja kiireellisimmät toimet Itämerellä. Itämeren pahimmaksi ongelmaksi on tunnistettu rehevöityminen ja hallitus esittää selonteossa toimia, joilla voidaan vähentää Suomesta Itämereen tulevaa ravinnekuormitusta.

Suomen hallitus antoi helmikuussa 2010 Helsingissä pidetyssä Baltic Sea Action Summit -tilaisuudessa sitoumuksen Itämeren tilan parantamiseksi. Hallitus sitoutuu siihen, että kaikilla toimialoilla ryhdytään tehostettuihin toimiin Saaristomeren hyvän tilan saavuttamiseksi vuoteen 2020 mennessä ja

Suomi pyrkii ravinteiden kierrättämisen esimerkkialueeksi.

2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö

Euroopan unionin (EU) jäsenenä Suomea sitovat myös yhteisön vesi- ja merialan säädökset. Direktiivit on toimeenpantu kansalliseen lainsäädäntöön lakeina ja valtioneuvoston asetuksina.

EY:n vesipolitiikan puitedirektiivissä (2000/60/EY) edellytetään, ettei Euroopan yhteisön pinta- ja pohjavesien tila heikkene ja että niiden tila on vähintään hyvä vuoteen 2015 mennessä. Direktiivi on pantu toimeen säätämällä laki vesienhoidon järjestämisestä, valtioneuvoston asetus vesienhoitoalueista, valtioneuvoston asetus vesienhoitoalueista sekä muuttamalla ympäristönsuojelulakia ja vesilakia

Neuvoston direktiivi ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi 96/61/EY. IPPC-direktiivi toimeenpantiin yhdistämällä ympäristön pilaantumista aiheuttavan toiminnan lupamenettelyt ympäristönsuojelulaila. Vesilaki siirrettiin vesien pilaantumista koskevat säännökset ympäristönsuojelulakiin. Vesilaki koskee edelleen niin sanottuja vesitaloushankkeita, kuten veden ottoa, vesistöön rakentamista ja säännöstelyä ja niihin liittyviä lupamenettelyjä.

Vesitalousasioiden ja ympäristönsuojelulain mukaisten asioiden päätöksentekomenettelyt yhdistyvät hankkeissa, joissa tarvitaan molempien lakien mukaista lupaa. Pilaantumisen torjuntaan sovelletaan tällöin ympäristönsuojelulakia. Lupakäsittelyn yhteydessä kaikilla hankkeen vaikutuspiirissä olevilla on mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta.

Valtion ympäristöhallinto on ympäristöministeriön ohjauksessa. Ympäristöministeriö vastaa ympäristöpolitiikasta ja ympäristölainsäädännön valmistelusta. Vesiasioissa ympäristöhallinnon ohjaus jakautuu kahdelle ministeriölle. Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskusta sekä Suomen ympäristökeskusta vesivarojen käyttöön ja hoitoon sekä kalastoon ja kalastukseen liittyvissä tehtävissä.

Lupaviranomaisia ovat aluehallintoviranomaiset ja kuntien ympäristöviranomaiset. Kuntien ja kuntayhtymien ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee lähinnä paikallisten hankkeiden ympäristöluvat.

Maatalouden vesiensuojelutoimien tehostaminen perustuu tärkeältä osin EU:n osarahoittamaan maatalouden ympäristötukijärjestelmän toteuttamiseen. Yli 90 prosenttia viljelijöistä ja maan peltoalasta on ollut vuodesta 1995 lähtien maatalouden ympäristötuen piirissä. Metsätalouden vesiensuojelua on parannettu metsätalouden rahoituspäätöksien vesiensuojeluehdoilla.

Itämeren tilan parantamiseen pyritään monilla eri toimilla ja eri toimijoiden yhteistyönä. Noin 80 prosenttia Itämeren kuormituksesta on maalta peräisin ja 20 prosenttia on peräisin merellä tapahtuvista toimista tai ilman kautta tulevana kuormituksena. Toimet valuma-alueella vaikuttavat ratkaisevasti meren tilan kehittymiseen.

Euroopan Unionin yhdenmetyt meripolitiikan (Doc14631/07-COM(2007) 575 final) tarkoituksena on parantaa merellisten luonnonvarojen kestävästä käytöstä, merellisten työpaikkojen ja elinkeinojen edellytyksiä. Meristrategiadirektiivi muodostaa meripolitiikan ympäristöpilarin, jonka tavoitteiden avulla toteutetaan kestävä kehitysperiaatteita taloudellisen ja sosiaalisen ulottuvuuden ohella.

EU:n Itämeren alueen strategia hyväksyttiin vuonna 2009. Se on ensimmäinen makroalueen strategia, jonka tarkoituksena on mm. EU:n lainsäädännön ja ohjelmien tehokkaampi ja yhtenäisempi toimeenpano alueella. EU:n Itämeristrategian ympäristönsuojeluosa nojautuu keskeisesti Itämeren alueen merellisen ympäristönsuojelusopimuksen (HELCOM) puitteissa tehtävään yhteistyöhön ja sen Itämeren toimintaohjelman (BSAP) toimeenpanoon ja tukemiseen.

Kansainväliset merensuojelusopimukset

Merensuojelu perustuu kansainväliseen yhteistyöhön, kansainvälisten sopimuksiin ja niiden toimeenpanoon. YK:n merioikeusyleissopimuksessa (SopS 49-50/1996) on sovittu talousvyöhykkeestä, meriympäristön suojelusta ja säilyttämisestä, periaatteista

koskien mm. aluksista tapahtuvia päästöjä ja aluksen rakennetta. Merioikeusyleissopimus on maailmanlaajuinen puitesopimus, jonka periaatteiden tulee toteutua muissa merensuojeluun ja merenkäyttöön liittyvissä kansainvälisissä sopimuksissa ja kansallisessa lainsäädännössä.

Suomen koko rannikko rajoittuu Itämereen samoin kuin pääosa Suomen valuma-alueesta. Pieni osa Suomen vesistöistä kuuluu Koillis-Atlantin valuma-alueeseen, mutta Suomella ei ole sillä valuma-alueella omaa rannikkoa.

Suomi on Itämeren merellisen ympäristönsuojelusopimuksen (Helsingin sopimus, HELCOM) osapuoli (SopS 2/2000) ja Koillis-Atlantin merellisen ympäristön suojelusopimuksen (OSPAR) osapuoli (SopS51/1998).

Itämeren tilan parantamiseksi ovat kaikki Itämeren rantavaltiot allekirjoittaneet vuonna 1974 Itämeren merellisen ympäristön suojelua koskevan sopimuksen. Se koski kaikkia maalta peräisin olevia päästöjä, jotka vaikuttavat Itämereen. Vuonna 1992 allekirjoittivat kaikki Itämeren rantavaltiot ja Euroopan yhteisö uuden Itämeren merellisen ympäristön suojelua koskevan sopimuksen. Nykyisessä Helsingin sopimuksessa maalta peräisin olevan pilaamisen ehkäisemisvelvoite koskee toimia koko valuma-alueella. Sopimuksella on kielletty jätteen mereen laskeminen eli dumpaaminen ja jätteen polttaminen merellä. Haitallisista aineista, jätevesien käsittelystä ja muusta kuormittavasta toiminnasta on annettu uusia määräyksiä. Sopimus on laajennettu koskemaan myös sisäisiä aluevesiä. Sopimuksen täytäntöönpano on pääasiassa tapahtunut Helsingin komission suositusten perusteella. Vuonna 2007 sopimuksen osapuolet hyväksyivät HELCOM:n Itämeren toimintaohjelman (HELCOM Baltic Sea Action Plan, BSAP), joka edellyttää kaikkien rantavaltioiden toimia meren tilan parantamiseksi vuoteen 2021 mennessä. Toimintaohjelmalla on tarkoitus tukea myös EU:n jäsenvaltioiden osalta meristrategiadirektiivin toimeenpanoa. Kaikkien jäsenvaltioiden on laadittava BSAP:n kansallinen toimeenpano-ohjelma vuoteen 2010 mennessä. Suomen kansallinen toimeenpano-ohjelma toteutetaan Suomen Itämeren suojeluohjelman, vesien-

suojelun suuntaviivat 2015-ohjelman sekä vesienhoitosuunnitelmien kautta.

Koillis-Atlantin merellisen ympäristön suojelua koskevassa yleissopimuksessa vuodelta 1992 (OSPAR), joka käsittää Koillis-Atlantin merialueen Portugalista Barentsinmerelle, kielletään mm. jätteen mereen laskeminen eli dumpaaminen tietyin poikkeuksin ja jätteiden polttaminen merellä. Lisäksi sopimuspuolet sitoutuvat ehkäisemään ja estämään maalla sijaitsevien kuormituslähteiden aiheuttaman meren pilaantumisen sopimusalueella. OSPAR -sopimuksen puitteissa valmistellaan parhaillaan uutta strategiaa, jossa arvioidaan sopimuksen puitteissa tehtävän työn mahdollisuudet tukea myös meristrategiadirektiivin toimeenpanoa.

Yleistä

EY:n perustamissopimukseen lisättiin ympäristönsuojelun erityissäännökset vuoden 1987 yhtenäisasiakirjalla. Jo tätä ennen oli kuitenkin yhteismarkkinasääntelyn nojalla säädetty talousyhteisön tarpeelliseksi katsomista yhteisistä toimista vesien pilaantumisen rajoittamiseksi. Kysymys oli pääasiassa haitallisten aineiden päästämisen rajoittamisesta, mutta myös vesiympäristön laadun normittamisesta muun muassa raakaveden otamista varten. Yhteisön lainsäädäntö perustui 1970-luvulta alkaen omaksuttuihin ympäristöllisiin toimintaohjelmiin. Vesien suojelun kannalta keskeiseksi tuli tiettyjen yhteisön vesiympäristöön päästettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamasta pilaantumisesta annettu neuvoston direktiivi 76/464/ETY. Siihen perustui sittemmin joukko vesiin kohdistuvia päästöjä ja vesiympäristön laatua koskevia direktiivejä. Amsterdamin sopimuksen seurauksena yhteisön perustamissopimuksen 174 artiklassa säädetään yhteisön ympäristölainsäädännön periaatteista ja 175 artiklassa yhteisön sääntelytoimivallasta ja lainsäädäntömenettelystä.

Yleinen ympäristöpoliittinen suuntaus on johtanut yhteisössä kokonaisvaltaisen ympäristösääntelyn omaksumiseen erityisesti 1990-luvulla. Se ilmenee esimerkiksi ympäristötieto- ja osallistumisjärjestelminä (muun muassa ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta annettu neuvoston direktiivi

(2003/4/ETY), osin luonnonsuojelun ominaispainon kasvuna (etenkin luontotyyppien sekä luonnonvaraisten eläimistön ja kasviston suojelusta annettu neuvoston direktiivi 92/43/ETY). Näitä seikkoja korostavien viidennen ja kuudennen ympäristöohjelman myötä korostuvat pilaantumista vähentävien toimien ohella osallistumisjärjestelmät ja vesiluvon suojelu, mikä näkyy myös parlamentin ja neuvoston direktiivissä yhteisön vesipolitiikan puitteista. Osallistumisen ja toimien integrointi korostuu myös rannikkoalueiden yhdenmukaisuudesta käytöstä ja hoidosta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston suosituksessa 2002/413/EY, joka tähtää rannikoiden tilan parantamiseen ja säilyttämiseen.

Vesipolitiikan puitedirektiivi

Vesipolitiikan puitedirektiivin (2000/60/EY) nojalla jäsenvaltioiden ja siten myös yhteisön kaikki pinta- ja pohjavedet saatetaan yhdenmukaisen tarkastelun piiriin. Samalla asetetaan yleiseksi tavoitteeksi, ettei vesien tila heikkene ja että niiden tila on vähintään hyvä. Vesien tilan määrittäminen, lähinnä luonnontieteellisin ja kemiallisin mittarein, on direktiivin ohjaukskeinojen keskeinen edellytys. Samalla otetaan huomioon vesien luonnolliset valuma- ja muodostumisolosuhteet. Kokonaistarkastelua varten jäsenvaltioiden tulee muodostaa vesistöalueista koostuvia vesienhoitoalueita, joille laaditaan vesienhoitosuunnitelmat ja niille toimenpideohjelmat. Valtioiden välisen rajan ylittävien vesien kokonaistarkastelun aikaansaamiseksi tulee muodostaa osallisten jäsenvaltioiden yhteisiä, kansainvälisiä vesienhoitoalueita. Direktiivillä ei suoraan ratkaista erilaisten hankkeiden tai toimintojen sallittavuutta, vaan siinä asetetaan vesien tilalle tavoitteet ja vaatimukset. Suojelutavoite käsittää paitsi päästöjen vähentämisen myös vesivarojen turvaamiseksi tarpeellisten suojelumekanismien ylläpidon. Direktiivi sisältää yhtäältä vesien tilaan kohdistuvat vaatimukset ja toisaalta muodolliset menettelysäännökset, joilla taataan tilatavoitteiden saavuttaminen ja yhtenäiset menettelytavat. Yleisenä tavoitteena on vesiekosysteemien ja vesivarojen ti-

lan heikentämisen estäminen ja niiden huonon tilan parantaminen.

Meristrategiadirektiivi

Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat antaneet 17.6.2008 direktiivin 2008/56/EY yhteisön meriympäristöpolitiikan puitteista (meristrategiadirektiivi). Meristrategiadirektiivin tavoitteena on saavuttaa EU:n merien hyvä tila vuoteen 2020 mennessä. Meristrategiadirektiivillä pyritään meriympäristön tehokkaaseen suojeluun, jotta meriympäristöstä riippuvaiset taloudelliset ja sosiaaliset toiminnot eivät häiriytyisi. Direktiivissä painotetaan kansainvälisen yhteistyön tärkeyttä sekä EU:n jäsenmaiden kesken että EU:n ulkopuolisten maiden kanssa. Toimeenpanossa tulisi hyödyntää olemassa olevia rakenteita, kuten alueellisia merensuojelusopimuksia. Direktiivi on myös EU:n meripolitiikan ympäristöosuus.

Direktiivi velvoittaa jäsenvaltioita laatimaan merialueilleen kansallisen meristrategian, jota meillä ehdotetaan kutsuttavaksi merenhoitosuunnitelmaksi. Merenhoitosuunnitelma sisältää arvion meriympäristön tilasta, tilaa koskevat tavoitteet, tilaa kuvaavat mittarit ja tilan seurannan. Vuoteen 2016 mennessä merenhoitosuunnitelman toimeenpanemiseksi ja meriympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi laaditaan toimenpideohjelma.

Hyvän tilan tavoitteeseen pyritään muodostamalla maantieteellisin ja ekologisista perusteista merialueita tai niiden osa-alueita. Itämeri on direktiivin täytäntöönpanossa yksi merialue, jota ei jaeta osa-alueisiin. Jäsenvaltio laatii strategian eli merenhoitosuunnitelman suvereniteettinsa tai lainkäyttövaltansa alaisille merialueille tai niiden osille. Merenhoitosuunnitelma tarkistetaan joka kuudes vuosi. Lisäksi joka kolmas vuosi jäsenvaltion on annettava komissiolle välikertomus toimintaohjelmasta.

Meristrategiadirektiivin tavoitteet ja keinot ovat yhdensuuntaisia vesipolitiikan puitedirektiivin kanssa. Kuten vesipuitedirektiivillä, myös meristrategiadirektiivillä toteutetaan vesivarjojen hallintaa ja hoitoa. Meristrategiadirektiivin lähtökohtana on sopeutuvan hallinnan ja hoidon periaate, jonka tavoitteena

on luoda ympäristön hallinnasta ja hoidosta kokonaisuus, jossa jatkuvasti tarkkaillaan tavoitteiden saavuttamista ja muokataan toimenpiteitä sen mukaan kuin nähdään tarpeelliseksi. Kuten vesipuitedirektiivissä, myös meristrategiadirektiivissä luodaan arvioinnista, määrittelystä, seurannasta ja tarkkailusta verkosto, jonka avulla voidaan jatkuvasti olla selvillä ympäristön tilasta ja pyrkiä mukautamaan toimenpiteitä kulloisenkin tilan edellyttämällä tavalla.

Meristrategiadirektiivissä sovelletaan ihmistoiminnan vaikutusten arviointiin ekosysteemiin perustuvaa lähestymistapaa, jossa tarkastellaan koko ekosysteemiä eli eliöstön ja elottomien ympäristötekijöiden kokonaisuutta. Meren vesivarjojen hallinnassa ja hoidossa valtiosisäisesti noudatetut hallinnointitavat olisi sijoitettava ylikansalliselle tasolle, jotta tehokas vesivarjojen hallinta ja hoito olisi mahdollista. Meristrategiadirektiivissä alueellisella kansainvälisellä yhteistyöllä on keskeinen merkitys. Jäsenvaltioiden on tehtävä keskenään yhteistyötä samalla merialueella tai -osa-alueella sekä saman merialueen tai -osa-alueen jakavien kolmansien maiden kanssa.

Meristrategiadirektiivin edellyttämä hyvä tila määritellään koko Itämerelle, jonka ranta-alueista muut paitsi Venäjä kuuluvat yhteisöön. Alueellisessa yhteistyössä painotetaan jo tehtyjen kansainvälisten sopimusten merkitystä ja jo olemassa olevien rakenteiden hyödyntämistä.

Suomen kannalta institutionaalinen yhteistyörakenne tarkoittaa erityisesti Itämeren merialueen ympäristön suojelusopimusta ja sen puitteissa tehtävää yhteistyötä. Direktiivissä mahdollistetaan siis HELCOMin rakenteiden käyttäminen sen varmistamiseksi, että direktiivin tavoitteiden saavuttamiseksi vaadittavat toimenpiteet ovat johdonmukaisia ja että ne koordinoitetaan merialueella toimintasuunnitelman mukaisesti, jonka osalta pyritään käyttämään yhteistä lähestymistapaa.

Meristrategiadirektiivin täytäntöönpano eräissä yhteisön jäsenmaissa

Meristrategiadirektiivin täytäntöönpano vaihtelee eri jäsenmaissa riippuen lähinnä asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön ra-

kenteesta. Eräissä maissa direktiivi pannaan toimeen siihen lainsäädäntöön, jolla vesipuitedirektiivin vesienhoidon järjestämistä koskevat velvoitteet on pantu toimeen. Eräät maat ovat valinneet meristrategiadirektiivin merentilan parantamista koskevan tavoitteen takia merensuojelulainsäädännön toimeenpanon pohjaksi. Seuraavassa esitetään lyhyesti muiden Itämeren rantavaltioiden ja Alankomaiden suunniteltuja tai toteutettuja toimia meristrategiadirektiivin toimeenpanemiseksi.

Ruotsin keskeinen vesiensuojelun säätely sisältyy ympäristökaareen (miljöbalken 1998:811), joka sisältää säännöksiä ympäristön laatumormeista ja ympäristön laadun hallinnasta. Hallituksella on ympäristökaaren nojalla oikeus säätää yksityiskohtaisempia ympäristön laatua, toimintaohjelmia, valvontaa ja vesiympäristön hallintaa koskevia säännöksiä. Vesipuitedirektiivi on pantu täytäntöön voimassa olevalla vesiympäristön laadunhallintaa koskevalla asetuksella (2004:660). Meristrategiadirektiivin toimeenpanemiseksi on säädetty erillinen meristrategiadirektiivin toimeenpanolaki, johon on koottu laajemmin merensuojelua koskevaa säännöstöä. Tanska aikoo toteuttaa meristrategiadirektiivin täytäntöönpanon säätämällä uuden lain, jossa säännellään eri toimintoja kuten kalastajia, merellä tapahtuvaa kalastusta, laivaliikennettä. Uusi lainsäädäntö koskee vain niitä merialueita, joita ei koske vesipuitedirektiivin toimeenpano.

Saksassa meristrategiadirektiivi pannaan täytäntöön vesilainsäädäntöä ja luonnonsuojelulainsäädäntöä muuttamalla, niin että meristrategian koordinaatio vesipuitedirektiivin toimeenpanon kanssa olisi kiinteää. Puola muuttaa ja täydentää olemassa olevaa vesipolitiikan puitedirektiivin toimeenpanemiseksi annettua lainsäädäntöä. Latviassa säädetään uusi merilainsäädäntö, johon myös meristrategiadirektiiviin toimeenpano sisällytetään. Viro panee meristrategiadirektiivin toimeen muuttamalla vesilainsäädäntöä niin, että vesipuitedirektiivin ja meristrategiadirektiivin läheinen yhteys huomioidaan. Alankomaissa meristrategiadirektiivi on pantu täytäntöön samassa laissa vesipuitedirektiivin ja tulvadiirektiivin kanssa. Tarkempia säännöksiä meristrategiadirektiivin toimeenpanosta annetaan asetuksella.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Ehdotettu lain muutos olisi merenhoidon järjestämistä koskeva puitelaki, jonka yleisenä tavoitteena olisi luoda puitteet Itämeren hyvän tilan ylläpitämiseksi tai saavuttamiseksi vuoteen 2020 mennessä.

Suomen merialueille rantaviivasta talousvyöhykkeen ulkorajalle tulisi laatia merenhoidosuunnitelma ja siihen liittyvä toimenpideohjelma tai toimenpideohjelmia meriympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi sekä seurantaohjelma meren tilan seuraamiseksi.

Ehdotuksen mukaan vesienhoidon järjestämistä koskevaan lakiin lisättäisiin säädökset eri viranomaisten tehtävistä, merenhoitosuunnitelman valmisteluun liittyvistä toimita, seurannoista sekä merenhoidosuunnitelman hyväksymismenettelystä. Lakiin lisättäisiin myös säädökset, joiden mukaan vesienhoitosuunnitelmia tarkistettaessa tulisi ottaa huomioon merenhoitosuunnitelma. Vastavasti merenhoitosuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon vuonna 2009 hyväksytyt vesienhoitosuunnitelmat.

Lisäksi säädettäisiin, että valtion ja kuntien viranomaiset ottaisivat merenhoitosuunnitelman huomioon omissa toimissaan. Lailla ei kuitenkaan luotaisi suoraan yksityisiä koskevia velvoitteita. Merenhoitosuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi toiminnanharjoittajia ja kansalaisia koskevat velvoitteet ratkaistaisiin muun lainsäädännön nojalla.

Ehdotus sisältää tarvittavat muutokset ympäristönsuojelulakiin, vesilakiin ja merensuojelulakiin. Näiden lakien mukaisessa lupaharkinnassa otettaisiin huomioon mitä merenhoitosuunnitelmassa on esitetty hankkeen vaikutusalueen meren tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista. Lisäksi Suomen talousvyöhykkeestä annettua lakia muutettaisiin niin, että ehdotettua lakia sovellettaisiin talousvyöhykkeellä.

Asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset viranomaisten tehtävistä ja tarvittavasta viranomais- ja muusta yhteistyöstä sekä siitä, miten meriympäristön nykytilan arviointi toteutetaan, miten asetetaan ympäristötavoitteet meriympäristön hyvän tilan saavut-

RKTL:n osalta työpanos kasvaisi nykyisin merialueilla tehtävän seurannan lisäksi muuttaman henkilötyövuoden verran. Lain toimeenpano edellyttäisi siten hallinnon vähenneiden voimavarojen kohdentamista, ellei valtiontalouden menokehyksiä voitaisi näiltä osin tarkistaa.

4.2 Vaikutukset toiminnanharjoittajiin

Ehdotettu laki koskisi merenhoidon suunnittelun järjestämistä ja kohdistuisi viranomaisiin sekä viranomaistehtäviä hoitaviin muihin elimiin eikä aiheuttaisi suoria velvoitteita eikä suoria taloudellisia vaikutuksia toiminnan harjoittajille. Välilliset vaikutukset kohdentuisivat toiminnan harjoittajiin substanssilainsäädännön kautta, erityisesti lupaharkintaprosessien sekä erilaisten tukijärjestelmien toteuttamisen yhteydessä. Merenhoidon suunnittelun velvoittavuus olisi siten yhdenmukainen vesienhoidon suunnittelun kanssa.

Merenhoitosuunnitelmassa asetettaisiin Suomen merialueille tavoitteet meriympäristön hyvän tilan ylläpitämiseksi tai sen saavuttamiseksi. Hyvän tilan saavuttaminen vuoteen 2020 edellyttäisi vesipuitedirektiivin toimeenpanemiseksi vesienhoitosuunnitelmissa määritellyjä toimia vesienhoitojärjestelmien parantamiseksi, Suomen Itämeren suoje- luohjelmassa vuodelta 2002, vesienhoitojärjestelmien suuntaviivoissa vuoteen 2015 sekä Itämeren suoje- lukomission Itämeren toimintaohjel- massa (BSAP) vuodelta 2007 ja sen kansalli- sessa toimeenpanosuunnitelmassa esitettäviä toimenpiteitä.

Meristrategiadirektiivin toimeenpano edellyttäisi meriekosysteemien kokonaisvaltaista hyvinvointia meriympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi, joka mahdollisesti edellyttäisi uusia toimenpiteitä etenkin kalaston, merenpohjan käytön, meriluonnon monimuotoisuuden, melun sekä meren roskaantumisen osalta. Tarkempi arvio meristrategiadirektiivin täytäntöönpanotoimien riittävydestä ja mahdollisista muista kustannusvaikutuksista voitaisiin laatia, kun meriympäristön nykytila, hyvän tilan kuvaajat ja hyvän tilan saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet olisi määritetty.

Huomattava osa valuma-alueella tarvittavista toimista sisältyy jo vesienhoitosuunnitelmiin, valtioneuvoston periaatepäätökseen Itämeren suoje- luohjelmasta sekä Itämeren suoje- lukomission Itämeren toimintaohjel- man kansalliseen toimeenpanoon. Merellä tehtävistä toimista mm. kalastukseen ja rakentamiseen tai maa-ainesten ottoon sekä meriliikenneväylien rakentamiseen ja ylläpitoon saattaisi kohdistua uusia vaikutuksia koska ehdotettu laki koskisi myös kalakantoja ja merenpohjaa ja sen sisustaa, joita ei ole aiemmin kattavasti sisällytetty suoje- luohjel- miin.

Valtioneuvoston periaatepäätökseen Itämeren suoje- luohjelmasta koottiin vesienhoitojärjestelmien toimenpideohjelman 2005 sellaiset toimet, jotka vaikuttavat suoranaisesti Itämereen. Itämeriohjelman toimien kokonais- vestoinneista arvioitiin suurimman osan muodostuvan yhdyskuntien typenpoistosta, haja-asutuksen vesienhoitojärjestelmien nostamisesta, meriliikenteen turvallisuuden ja öljyntorjunnan parantamisesta, sekä ravinnepäästöjen vähentämisestä kalankasvatuksesta, metsätaloudesta ja vesiliikenteestä. Toimenpiteet arvioitiin toteutettavaksi 10—15 vuoden aikana.

Vesienhoitojärjestelmien suuntaviivat vuoteen 2015- ohjelman mukaan maataloudesta peräisin olevaa kuormitusta tulisi vähentää kolmanneksen 2000-luvun alun tilanteesta. Tavoitteen saavuttamiseksi maatalouden ympäristö- tuen erityistukisopimuksia tulisi lisätä ja suunnata Itämereen kohdistuvan ravinne- kuormituksen vähentämiseksi. Vesienhoitojärjestelmien suuntaviivat vuoteen 2015- ohjelman mukaan teollisuuden ravinnepäästöjen vähentämisestä aiheutuvat kustannukset arvioidaan laitoskohtaisesti niiden lupaehdoista määrittäessä. Tavoiteohjelmien kustannusvaikutukset aiheutuvat ehdotetusta laista riippumatta, mutta niiden tavoitteet tukevat myös merenhoidon suunnittelun tavoitteita.

Merenhoitosuunnitelmassa tarkasteltaisiin vesienhoitosuunnitelmissa, Itämeren suoje- luohjelmassa ja HELCOM:n Itämeren toi- mintaohjelman kansallisessa toimeenpano- suunnitelmassa jo esitetyjä toimia kokonais- valtaisesti ja yhteen sovittaen.

4.3 Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Ehdotetulla lailla toteutettava Meristrategiadirektiivin toimeenpano perustuisi olemassa olevaan hallintoon. Ympäristöministeriö laatisi merenhoitosuunnitelman yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön sekä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa ja vastaisi merenhoitosuunnitelman laatimisen ja toimeenpanon edellyttämästä yhteistyöstä muiden valtioiden ja kansainvälisten toimijoiden kanssa.

Rannikkoalueilla sijaitsevat ELY-keskukset vastaisivat SYKE:n koordinoimana merenhoitosuunnitelman laatimista ja toimeenpanoa varten tarvittavien taustaselvitysten ja yhteistoiminnan järjestämisestä. ELY-keskukset tekisivät yhteistyötä aluehallintovirastojen, maakuntaliittojen, kuntien, vesihuoltolaitosten sekä alueen merkittävien teollisuusyritysten, elinkeinojen, järjestöjen, vesialueen omistajien sekä ympäristöjärjestöjen kanssa.

Avomerellä tehtävä ympäristönseuranta, tarvittavien tietojärjestelmien kehittäminen ja ylläpitäminen sekä kansallisten raporttien kokoaminen olisivat Suomen ympäristökeskuksen tehtäviä.

Ilmatieteen laitos vastaisi toimialallaan kansallisen avomeriseurannan toteuttamisesta, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos vastaisi kalastonseurannasta.

Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö ohjaavat ELY-keskuksia ja maa- ja metsätalousministeriö ohjaa Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitosta. Kukin osallistuva organisaatio joutuisi kohdentamaan riittävät henkilöstövoimavarat tehtäviin. Merenhoitosuunnitelmien laatimiseen tulevina vuosina arvion mukaan tarvittaisiin yhteen sovitavissa ELY-keskuksissa kussakin lisää yksi henkilötyövuosi ja ympäristöministeriössä ja SYKE:ssä kussakin yksi henkilötyövuosi.

4.4 Ympäristövaikutukset

Ehdotetulla lailla luotaisiin viranomaisten, eri toimijoiden sekä kansalaisten väliseen yhteistyöhön perustuva hallinnollinen järjestelmä, jonka puitteissa merenhoidon suunnittelu tapahtuisi. Järjestelmä soveltaisi ekosys-

teemiin perustuvaa lähestymistapaa ja sopeutuvan hallinnan ja hoidon periaatteita, joissa ympäristön tila määrää tarvittavien toimenpiteiden laajuuden ja suuntaamisen. Lain tavoitteena olisi direktiivin mukaisesti merenhoidon järjestäminen niin, että meriympäristön hyvä tila Suomen merialueilla saavutettaisiin vuoteen 2020 mennessä.

Lakitekstissä määritellyt direktiivin sallimat poikkeukset otettaisiin huomioon tavoitteita asetettaessa.

Kokonaisvaltaisen ja sektoreiden välillä, kansallisesti ja kansainvälisesti yhteen sovitun suunnittelujärjestelmän luominen mahdollistaisi resurssien tehokkaan käytön Itämeren meriympäristön tilan parantamiseksi ja ennallistamiseksi.

4.5 Vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan

Tavoitteena on, että merenhoidon suunnittelu olisi meristrategiadirektiivin edellyttämällä tavalla avointa ja osallistuvaa. Ympäristöministeriön ja ELY-keskusten olisi merenhoitosuunnitelman valmistelussa varattava yleisölle mahdollisuus osallistumiseen merenhoitosuunnitelman laatimisen eri vaiheissa.

Merenhoitosuunnitelman laatimiseen liittyvä yhteistyö, tiedottaminen ja osallistuminen olisi luontevinta pyrkiä toteuttamaan samassa aikataulussa vesienhoitosuunnitelmien kuumemisten kanssa.

Merenhoitosuunnitelman hyväksyisi valtioneuvosto. Muutoksenhakuoikeus valtioneuvoston päätökseen merenhoitosuunnitelmasta olisi vain laillisuusperusteella ja sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös saattaisi vaikuttaa sekä rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristönsuojelun tai luonnonsuojelun edistäminen ja jonka toiminta-alueetta merenhoitosuunnitelma koskisi.

5 Asian valmistelu

Asiaa on valmisteltu ympäristöministeriön asettamassa laajapohjaisessa työryhmässä. Työryhmässä ovat olleet edustettuina ympäristöministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, liikenne- ja vies-

tintäministeriö, Suomen ympäristökeskus, Uudenmaan ympäristökeskus, Elinkeinoelämän keskusliitto ja Suomen WWF. Lisäksi työryhmässä on ollut pysyvä asiantuntija oikeusministeriöstä ja Helsingin yliopistosta. Työryhmä jätti hallituksen esitykseen muotoon laaditun mietintönsä ympäristöministeriölle 21 päivänä toukokuuta 2010.

Meristrategiadirektiivin toimeenpanoon liittyvien tehtävien valmistelua varten ympäristöministeriö asetti lisäksi erillisen asiantuntijaryhmän koostuen Suomen ympäristökeskuksen, Metsähallituksen, Geologian tutkimuskeskuksen, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen, Helsingin yliopiston, Länsi-Suomen ympäristökeskuksen, Åbo Akademin ja Ahvenanmaan maakuntahallituksen

asiantuntijoista. Asiantuntijaryhmän tehtävänä on ollut koota ja valmistella direktiivin toimeenpanoa palvelevia tutkimushankkeita, kehittää meren tilaan ja ympäristötavoitteisiin liittyvien kuvaajien määrittelyä sekä tehdä ehdotuksia meren tilan seurantojen kehittämiseksi siten, että ne täyttäisivät direktiivin vaatimukset.

Työryhmä järjesti ehdotuksesta meristrategiadirektiivin toimeenpanemiseksi laajan kommenttikierroksen. Ehdotuksesta saatiin lausunto yhteensä 37 eri taholta valtionhallinnosta, yhteisöistä, tutkimuslaitoksista ja etujärjestöistä. Lausunnoissa esitetyt kommentit ja näkökohdat on pyritty ottamaan soveltuvin osin huomioon ehdotuksessa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki vesienhoidon järjestämisestä

1 §. Tarkoitus. Pykälässä säädetään vesienhoidon järjestämiseksi tarvittavista toimista, vesien hoidon järjestämisen yleisestä tavoitteesta ja vesienhoidon järjestämisessä huomioon otettavista asioista.

Pykälään 1 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi tekemällä siihen tarvittavat merenhoidon järjestämistä koskevat lisäykset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin merenhoidon järjestämisestä ja siihen liittyvästä selvitystyöstä, yhteistoiminnasta ja osallistumisesta merenhoitoalueella, merenhoidon kansainvälisestä yhteistyöstä sekä merenhoidon yleisestä tavoitteesta suojella, parantaa ja ennallistaa Itämeren niin, että sen tila ei heikkenisi ja tila olisi vähintään hyvä.

Ehdotuksessa pykälän 1 momenttiin lisättäisiin lisäksi lause, jossa säädettäisiin, että vesienhoidon ja merenhoidon suunnittelua ja toimeenpanoa tehdään yhteen sovittaen ja yhtenevin tavoittein. Lisäyksen tarkoituksena on välttää päällekkäisen erillisen suunnittelujärjestelmän perustaminen.

Pykälään ehdotetaan myös lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin, että merenhoidon järjestämisessä sovelletaan ekosysteemilähestymistapaa ihmisen toiminnasta meriympäristölle aiheutuvien paineiden ja vaikutusten hallintaan. Soveltamalla ekosysteemilähestymistapaa merenhoidon järjestämisessä mahdollistettaisiin merellisten hyödykkeiden ja palveluiden kuten kalastuksen, vesiviljelyn tai merenkulun kestävä käyttö vaarantamatta meriympäristön hyvän tilan saavuttamista tai meriekosysteemien kykyä reagoida ihmisen toiminnasta aiheutuviin muutoksiin.

Ehdotetuilla lisäyksillä ja täydennyksillä toimeenpantaisiin direktiivin artiklojen 1, 2 ja 4 velvoitteet.

2 §. Määritelmät Pykälässä määritellään lain soveltamiseen liittyviä keskeisiä käsitteitä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uudet merenhoidon järjestämiseen liittyvät keskei-

set määritelmät koskien merivesiä, meriekosysteemejä sekä meriympäristön tilaa.

Lisäksi pykälää täydennettäisiin lisäämällä siihen Euroopan komission vesipuitedirektiivin täytäntöönpanoon liittyvässä valvontamenettelyssä esille nostamaa jokisuun vaihtumisalueen määritelmä.

Pintaveden määritelmään pykälän 1 kohdassa ja pintavesimuodostelman määritelmään 4 kohdassa lisättäisiin vesipuitedirektiivin 2 artiklan 1 ja 10 kohdan mukaisesti myös jokisuun vaihtumisalueet.

Jokisuun vaihtumisalueella tarkoitettaisiin vesipuitedirektiivin 2 artiklan 6 kohdan mukaisesti jokisuun lähistöllä olevia osittain suolaisia alueita, joihin merkittävästi vaikuttavat myös suolattoman veden virtaukset.

Merivesillä tarkoitettaisiin vesiä, merenpohjaa ja tämän sisustaa rantaviivasta Suomen talousvyöhykkeen ulkorajaan saakka. Merenhoidon suunnittelussa tulisi ottaa huomioon ja yhteen sovittaa vesienhoidon suunnitteluun rannikkovesillä sisältyvät tavoitteet ja toimet. Rannikkovedet ovat erottamaton osa merivesiä ja vastaanottavat maalla tapahtuvan ihmistoiminnan vaikutukset merivesiin. Tehokkaan ja kokonaisvaltaisen vaikutusten hallinnan varmistamiseksi rannikkovedet kuuluisivat kahden suunnittelujärjestelmän piiriin, joita yhteen sovittamalla voitaisiin kuitenkin välttää päällekkäinen työ.

Meriekosysteemillä tarkoitettaisiin meren eliöyhteisöjen ja niiden elinympäristöjen muodostamaa kokonaisuutta joko tietyllä merialueella kuten Perämeri, Saaristomeri tai luonnontieteellisten piirteiden mukaan luokiteltuna kuten riutat, pohja- tai ulappaekosysteemit. Meriympäristö koostuisi meriekosysteemeistä, joiden eliöstön rakenne, keskinäiset suhteet, vuorovaikutukset elinympäristön kanssa sekä elinympäristön luonnolliset piirteet yhdessä määräisivät meriympäristön tilan. Meriekosysteemit ovat luonnostaan rajat ylittäviä joten kansainvälisen yhteistyön merkitys olisi suuri merenhoidon järjestämisessä.

Merenhoidossa sovellettaisiin ekosysteemilähestymistapaa, jossa meriympäristön tilalle asetettaisiin tavoitteet ja tilaa ja sen muutok-

sia arvioimalla kyettäisiin mittaamaan meriympäristöön kohdistuvan ihmistoiminnan hallintaa. Meriympäristön tilan arvioinnissa huomioitaisiin meriekosysteemien rakenne, toiminta ja prosessit, merivesien luonnolliset fyysigrafiset, maantieteelliset, biologiset, geologiset ja ilmastolliset tekijät sekä luonnolliset ja ihmisen toiminnasta merivesillä tai niiden ulkopuolella johtuvat fyysiset, akustiset ja kemialliset olosuhteet. Biologisia tekijöitä olisivat esimerkiksi eliöstön, kalakannat mukaan lukien rakenne, monimuotoisuus ja keskinäiset vuorovaikutukset. Fysiografiin, maantieteellisiin ja geologisiin ominaisuuksiin kuuluisivat muun muassa merenpohjan ja rantaviivan topografia ja geologiset ominaisuudet. Veden liikkeet, ravinteiden ja haitallisten aineiden pitoisuudet sekä vedenalainen melu olisivat huomioon otettavia luonnollisia tai ihmisen toiminnan aiheuttamia olosuhteita.

Ehdotetuilla lisäyksillä vesienhoitolakiin lisättäisiin merenhoitosuunnitelmaan liittyvä keskeinen terminologia direktiivin artiklasta 3.

4 §. Viranomaiset Pykälässä säädetään lain täytäntöönpanon ohjaukseen ja seurantaan liittyvien tehtävien hoitamisesta vastaavista viranomaisista.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin Itämeren valuma-alueella sijaitsevien valtioiden kanssa tehtävän merenhoidon suunnittelun yhteistyöstä. Ympäristöministeriö vastaisi Itämeren valuma-alueen valtioiden kanssa tehtävästä merenhoidon suunnittelun yhteistyöstä. Suomen ympäristökeskus, asianomainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä muut toimivaltaiset viranomaiset osallistuisivat yhteistyöhön omalla toimialueellaan.

Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jonka mukaisesti Suomen ympäristökeskus, Ilmatieteen laitos ja Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Metsähallitus sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset vastaisivat merenhoidon seuranta- ja muista tehtävistä toimialoillaan.

Ehdotettujen uusien momenttien myötä pykälän momenttien järjestystä muutettaisiin siten, että nykyinen 3 momentti siirrettäisiin pykälän loppuun uudeksi 5 momentiksi. Pykälän loppuun siirrettävään momenttiin teh-

täisiin lisäys koskien merivesillä merenhoidon järjestämiseen osallistuvia muita valtion ja kuntien viranomaisia, joista ei erikseen säädettäisi pykälän 3 ja 4 momentissa. Tällaisia tahoja olisivat esimerkiksi liikennevirasto, joka vastaisi toimialallaan tämän lain täytäntöön panemiseksi tarpeellisista tehtävistä vesiväylien suunnittelussa, rakentamisessa ja ylläpidossa, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, joka vastaa elintarvikkeina myytävien meren antimien säännösten mukaisuudesta ja siihen kuuluvasta näytteenotosta sekä analysoinnista ja Geologian tutkimuskeskus GTK, joka vastaa merenpohjan ja sen sisustan ominaisuuksia koskevasta tutkimuksesta.

Ehdotetuilla lisäyksillä toimeenpantaisiin direktiivin artiklan 7 velvoitteita merenhoidon järjestämisestä vastaavista viranomaisista.

5 §. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät Pykälässä säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävistä vesienhoitoalueilla.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa määriteltäisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävistä merenhoidon järjestämiseksi toimialueellaan. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus osallistuisi Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman meriympäristön ominaispiirteiden ja meriympäristön tilan alustavan arvioinnin laatimiseen, tekisi toimialueellaan tarvittavat selvitykset meriympäristön hyvän tilan määrittämiseksi sekä ympäristötavoitteiden ja niihin liittyvien kuvaajien asettamiseksi, osallistuisi Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman Itämeren tilan seurantaohjelman laatimiseen ja järjestäisi seurannan rannikkovesille, valmistelisi merenhoitosuunnitelmaa ja sen toimenpideohjelman sekä hoitaisi muita ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön määrittämiä tehtäviä merenhoidon järjestämiseksi.

Uuteen 3 momenttiin, eli aiempaan 2 momenttiin lisättäisiin viittaus Suomen ympäristökeskuksen velvoitteesta vastata merenhoitosuunnitelman seurantaohjelman valmistelusta ja antaa asiantuntija-apua elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle merenhoidon suunnitteluun liittyvissä pykälän 1 ja 2 momentissa kuvatuissa tehtävissä.

Ehdotetuilla lisäyksillä toimeenpantaisiin direktiivin artiklan 7 velvoitteita.

11§. Vesienhoitosuunnitelma. Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin, että vesienhoitosuunnitelman laatimisessa olisi otettava huomioon lakiin lisättävässä uudessa 4a luvussa tarkoitettu merenhoitosuunnitelma. Lisäyksellä pyrittäisiin varmistamaan vesienhoidon ja merenhoidon yhteen sovittaminen ja välttämään päällekkäistä suunnittelutyötä.

Uuden 2 momentin lisäyksen johdosta pykälän 2 momentti siirrettäisiin 3 momentiksi ja momenttia muutettaisiin siten, että vesienhoitosuunnitelman osana esitettävästä ympäristöselostuksesta on voimassa mitä siitä säädetään laissa viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005). Voimassa olevaa lakia annettavassa viitattiin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2001/4/EY, joka sittemmin on toimeenpantu edellä mainitulla lailla.

12§. Toimenpideohjelma. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin vesipuidedirektiivin 11 artiklan 1 kohdan mukainen laajempi viittaus laadittuihin selvityksiin. Komissio on vesipuidedirektiivin valvontamenettelyssä nostanut esiin, että säännöksessä tulisi taloudellisten selvitysten lisäksi viitata myös 5 §:ssä lueteltuihin selvityksiin vesien ominaispiirteistä ja ihmisen aiheuttamista vaikutuksista vesiin. Pykälää täydennettäisiin tältä osin komission toivomalla tavalla.

Pykälään lisättäisiin myös uusi 3 momentti, jossa selvennettäisiin 2 momentissa mainittujen vesienhoidon perustoimenpiteiden ja täydentävien toimenpiteiden suhdetta. Toimenpideohjelmaan on sisällytettävä täydentäviä toimenpiteitä siinä laajuudessa kuin se on tarpeen lain 4 luvussa tarkoitettujen ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi. Myös tämän muutoksen taustalla on komission valvontamenettelyssä esiin nostama kysymys kansallisen lainsäädännön riittävästä täsmällisyydestä ja tarkkuudesta.

4 a luku. Merenhoidon järjestäminen ja merenhoitosuunnitelma

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi luku merenhoidon järjestämisestä ja merenhoitosuunnitelmasta. Luvussa säädettäisiin meren-

hoidon järjestämiseksi tarvittavista toimenpiteistä, merenhoitosuunnitelman tarkoituksista, sen valmistelusta, ympäristötavoitteista ja poikkeuksista ympäristötavoitteiden saavuttamisessa. Luvussa säädettäisiin lisäksi merenhoitosuunnitelmaan kuuluvan toimenpideohjelman keskeisestä sisällöstä ja toimenpiteistä, mahdollisuudesta Itämeren alueen jäsenvaltioiden aikaistettuihin toimenpiteisiin ryhtymisestä, merenhoitosuunnitelman seurantaohjelmasta, kansainvälisestä yhteistyöstä, merenhoitosuunnitelman tarkastamisesta, osallistumisesta ja tiedottamisesta sekä asetuksella annettavista tarkemmista säännöksistä.

Ehdotetuilla säännöksillä toimeenpantaisiin direktiivin artikloja 5-6, 8- 11, 13- 14, 17 ja 19.

26 a §. Merenhoidon järjestäminen Pykälän 1 momentin mukaan Suomen aluevesille ja talousvyöhykkeelle laadittaisiin merenhoitosuunnitelma, jonka laatimisesta vastaisi ympäristöministeriö yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön ja liikenne- ja viestintäministeriön kanssa. Ympäristöministeriö vastaisi merenhoitosuunnitelman laatimisesta ja koordinoisi sen valmistelua. Merenhoitosuunnitelman alueellinen valmistelu tapahtuisi asianomaisten ELY-keskusten toimesta ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön ohjauksessa tarkoituksena hyödyntää soveltuvin osin vesienhoitoaluejakoa. Ehdotuksen mukaan suunnittelua yhteen sovittavista ELY-keskuksista säädettäisiin erikseen asetuksella.

Pykälän 2 momentin mukaan merenhoitosuunnitelman valmistelussa tulisi ottaa huomioon merivesien luonnontieteelliset ominaispiirteet, joita koskevat laadulliset kuvaajat ja ohjeelliset luettelot on annettu direktiivin liitteissä I ja III ja joiden arviointia varten annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Merenhoitosuunnitelmaa valmisteltaessa tulisi lisäksi soveltuvin osin hyödyntää valtioneuvoston asetuksen (1303/2004) nojalla muodostetut vesienhoitoalueet ja rannikkovesiä koskevat vesienhoitosuunnitelmat sekä Ahvenanmaan maakunnan vesienhoitosuunnitelma.

Merenhoidon suunnittelua valmisteltaisiin alueellisesti ELY-keskuksissa, jolloin eri merivesiä koskevaa suunnittelua tulisi yhteen

sovittaa. Päällekkäisyyksien välttämiseksi myös rinnakkaisesti voimassa olevia merenhoitosuunnitelmaa ja vesienhoitosuunnitelmia tulisi yhteen sovittaa erityisesti rannikovesiä koskevien toimien osalta. Pykälän 3 momentissa siten säädettäisiin, että alueellisen merenhoidon järjestämisen sekä alueellisen merenhoidon ja vesienhoidon yhteensovittamisesta vastaisi asianomainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa. Yhteen sovitettavista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista ehdotetaan säädettävän erikseen valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 4 momentin mukaan Merenhoitosuunnitelma tulisi pitää ajan tasalla ja pykälän 4 momentin mukaan se olisi tarkistettava joka kuudes vuosi merenhoitosuunnitelman laatimisen jälkeen. Merenhoitosuunnitelman tarkistamisesta olisi huolehdittava yhteensovittamisesta samalla tavalla kuin merenhoitosuunnitelmaa laadittaessa.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin soveltamisalan rajauksesta koskien lakiin lisättävän uuden 4 a luvun määrittämää toimintaa. Lakia ei sovellettaisi toimintaan, jonka ainoana tarkoituksena on puolustus tai kansallinen turvallisuus. Momentissa kuitenkin säädettäisiin, että myös puolustuksen ja kansalliseen turvallisuuteen liittyvä toiminta tulisi yhteen sovittaa merenhoidon tavoitteiden kanssa.

26 b §. Merenhoitosuunnitelma Merenhoitosuunnitelmassa esitettäisiin toimia, joiden tarkoituksena on suojella ja säilyttää meriympäristöä sekä ehkäistä meren tilan huononeminen. Suunnittelun avulla turvattaisiin ja ennallistettaisiin meren ekosysteemejä mahdollisuuksien mukaan sellaisilla alueilla, joilla ne ovat kärsineet siten, että meriympäristön hyvä tila voitaisiin saavuttaa vuoteen 2020 mennessä.

Suunnitteluun perustuvilla toimilla ehkäistäisiin ja vähennettäisiin päästöjä meriympäristöön, tavoitteena poistaa asteittain meren pilaantuminen, jotta voitaisiin turvata meren biologinen monimuotoisuus ja että meren ekosysteemeihin, ihmisten terveyteen tai lailiseen meren käyttöön ei kohdistu merkittäviä vaikutuksia tai niitä ei vaarannettaisi merkittävästi.

Merenhoitosuunnitelman osana olisi esitettävä viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (200/2005) mukainen ympäristöselostus. Ympäristöselostuksesta ja viranomaisten julkisia palveluja tarjoavien laitosten tiedonantovelvollisuudesta on voimassa mitä tämän lain 11 § 2 ja 3 momentissa säädetään.

26 c §. Meriympäristön tilan alustava arviointi ja hyvän tilan määrittäminen. Merenhoitosuunnitelmaa varten arvioitaisiin alustavasti meriympäristön nykytila ottaen huomioon merivesien olennaiset piirteet ja ominaisuudet. Lisäksi arvioinnissa olisi otettava huomioon vallitsevat mereen kohdistuvat paineet ja vaikutukset. Taloudellinen ja sosiaalinen arviointi tulisi tehdä vesien käytöstä ja meren tilan huononemisesta johtuvista kustannuksista sekä kustannuksista, jotka aiheutuisivat, jos tarvittaviin toimenpiteisiin ei ryhdyttäisi. Arvioinnissa tulisi ottaa huomioon muun lainsäädännön soveltaminen ja erityisesti vesienhoitosuunnitelmat sekä muun kansainvälisen merensuojeluyhteistyön puitteissa tehdyt selvitykset.

Meriympäristölle hyvä tila ja sen ominaispiirteet määriteltäisiin erikseen asetuksessa asetettavien laadullisten kuvaajien perusteella. Hyvää tilaa ja sen ominaispiirteitä määritettäessä olisi otettava huomioon myös ihmistoiminnasta merialueelle aiheutuvat paineet tai vaikutukset erikseen asetuksessa asetettavien ohjeellisten ominaisuuksien perusteella. Meriympäristön tila olisi hyvä, kun meri olisi ekologisesti monimuotoinen, luontaisessa olosuhteessaan puhdas, terve ja tuotava ja eliöstön eri osat toimisivat suotuisien elottomien ympäristöolosuhteiden mahdollistamina tasapainossa keskenään säilyttäen palautumiskykynsä ihmisen toiminnan aiheuttaminen ympäristömuutosten suhteen. Ihmisen toiminnan aiheuttamat aineiden ja energian päästöt meriympäristöön eivät saisi johtaa pilaantumisaikutuksiin. Meren eliölaajien ja elinympäristöjen tulisi olla myös riittävästi suojeltuja ja ihmisen aiheuttama biologisen monimuotoisuuden heikentyminen estetty. Meriympäristön käytön tulisi olla kestävä ja turvata nykyisten ja tulevien sukupolvien käyttö- ja toimintamahdollisuudet.

Meriympäristön pilaantumisella tarkoitettaisiin ihmisen toimesta suoraan tai välillis-

ti tapahtuvaa aineiden tai energian, vedenalainen melu mukaan luettuna, johtamista meriympäristöön niin, että sillä tosiasiallisesti tai todennäköisesti olisi haitallisia seurauksia, kuten elollisten luonnonvarojen ja merien ekosysteemien vahingoittuminen, mukaan lukien luonnon monimuotoisuuden häviäminen, ihmisten terveyden vaarantuminen, merellä tapahtuvan toiminnan, kuten kalastuksen, matkailun ja virkistyskäytön sekä muun laillisen meren käytön vaikeutuminen, meriveden käyttöominaisuuksien huonontuminen tai viihtyisyyden väheneminen, tai yleisesti merellisten hyödykkeiden ja palveluiden kestävän käytön vaarantuminen.

26 d §. *Ympäristötavoitteet merenhoidon suunnittelussa* Merivesille olisi asetettava kattavat ympäristötavoitteet meriympäristön tilan alustavan arvioinnin perusteella. Lisäksi ympäristötavoitteiden asettamisessa ja niitä kuvaavien ominaisuuksien, paineiden ja vaikutusten määrittämisessä olisi otettava huomioon merkittävät rajat ylittävät vaikutukset ja piirteet sekä yhteensopivuus aiemmin asetettujen kansallisten, Euroopan unionin ja kansainvälisten sopimusten ympäristötavoitteiden kanssa. Tarkemmin ympäristötavoitteista määrättäisiin asetuksella.

26 e §. *Merenhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen.* Pykälässä määriteltäisiin syyt, joiden perusteella merenhoitosuunnitelman ympäristötavoitteista tai meriympäristön hyvän tilan kaikilta osin saavuttamisesta voitaisiin yksilöidyissä tapauksissa poiketa. Direktiivissä on esitetty tyhjentävästi tilanteet tai seikat, joihin poikkeusta voitaisiin soveltaa. Pykälässä tavoitteista poikkeamiseksi sallitut syyt yksilöitäisiin. Poikkeukset koskisivat tilanteita, joissa 1) tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavan toimen tai toimien puute ei ole Suomen vastuulla; 2) tavoitteita ei saavuteta luonnon aiheuttamien olosuhteiden johdosta; 3) ylivoimaisen esteen aiheuttamasta olosuhteesta tai 4) merivesien fyysisten ominaisuuksien muutoksesta, jonka taustalla on ympäristöön kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia, mukaan lukien rajat ylittävät vaikutukset, merkittävämpi yleinen etu. Merivesien fyysisten ominaisuuksien muutokset eivät kuitenkaan saisi pysyvästi estää tai vaarantaa meriympäristön hyvän tilan saavuttamista

Suomen tai muiden Itämeren rantavaltioiden merivesillä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että ympäristötavoitteiden tai meriympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi asetetusta aikataulusta voitaisiin poiketa yksilöidyissä tapauksissa, jos tämä johtuisi luonnonoloista, jotka eivät mahdollista merenhoitosuunnitelman aikataulun mukaista merivesien tilan paranemista.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että poikkeukset olisi yksilöitävä toimenpideohjelmassa ja siinä olisi huomioitava poikkeuksien aiheuttamat vaikutukset muille Itämeren rantavaltioille.

Pykälän viimeisessä momentissa säädettäisiin, että poikkeuksista huolimatta olisi toteuttava tarpeellisia toimenpiteitä meriympäristötavoitteiden saavuttamiseksi ja meriympäristön tilan edelleen huonontumisen estämiseksi sekä lievennettävä haitallisia vaikutuksia merialueen tai Itämeren alueen muiden valtioiden merivesiin. Tällaiset, poikkeuksista aiheutuvien vaikutusten lieventämiseen tähtäävät toimenpiteet, olisi mahdollisuuksien mukaan sisällytettävä merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelmaan.

26 f §. *Merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelma.* Pykälässä säädettäisiin merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelman tarkoituksesta merenhoitosuunnitelmassa asetettujen ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi huomioiden kuitenkin toimenpiteiden kustannustehokkuus sekä tekninen toteuttamiskelpoisuus. Toimenpideohjelma voitaisiin laatia koskemaan yhtä tai useampaa merivesien osaa ja siinä tulisi tarkastella toimenpiteiden vaikutuksia myös Suomen talousvyöhykkeen ulkopuoliseen merialueeseen. Toimenpideohjelmaa valmisteltaessa voitaisiin soveltuvin osin hyödyntää vesienhoidon suunnitteluun tarkoitettuja vesienhoitoalueita ja vesienhoidon suunnittelujärjestelmää. Lisäksi vesienhoitosuunnitelmien toimenpideohjelmat ja merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelmat tulisi koordinoita toimenpiteiden yhtenäistämiseksi ja päällekkäisyyksien välttämiseksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että toimenpideohjelmassa olisi määriteltävä meriympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi tarvittavat toimenpiteet. Hy-

vän tilan määrittämistä koskevista kuvaajista, ominaisuuksista, paineista ja vaikutuksista annettaisiin tarkemmat säädökset asetuksella.

Pykälän viimeisessä momentissa säädettäisiin veloitteesta sisällyttää toimenpideohjelmaan alueellisia suojelutoimenpiteitä, jotka edistäisivät merellisten suojelualueiden yhtenäisiä ja edustavia verkostoja. Merellisiä suojelualueita Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä olisivat esimerkiksi Natura 2000-verkoston tai Itämeren merellisen ympäristönsuojelusopimuksen HELCOM:n merelliset suojelualueet.

26 g §. Toimenpiteiden aikaistaminen. Silloin kun meren tila on siinä määrin kriittinen, että lainsäädännössä tai kansainvälisissä sopimuksissa asetetut toimenpiteille asetetut määräajat eivät ole riittäviä meren tilan parantamiseksi ja tarvittaisiin kiireellisempiä toimia, tulisi samaan merialueeseen rajoittuvien Euroopan unionin jäsenvaltioiden ryhtyä yhdessä toimiin direktiivissä asetettua meriympäristön hyvän tilan saavuttamisen aikataulua, vuoteen 2020 mennessä, kiireellisemmässä aikataulussa. Jäsenvaltiot voisivat yhdessä laatia merenhoitosuunnitelman mukaisen erityisen toimintasuunnitelman, johon sisältyisi toimenpideohjelman toteuttamisen aikaistaminen sekä mahdollisuus tiukempiin suojoitimiin. Yhteisillä toimilla ei kuitenkaan saisi estää meriympäristön hyvän tilan saavuttamista tai ylläpitämistä jollakin toisella merialueella tai sen osa-alueella. Jäsenvaltioiden olisi yhdessä ilmoitettava komissiolle sovitusta uudesta aikataulusta ja noudatettava sitä. Komissio voisi tarvittaessa muodostaa kyseisestä alueesta pilottialueen.

26 h §. Merenhoitosuunnitelman seurantaohjelma. Meriympäristön tilanalustavan arvioinnin perusteella olisi laadittava ja pantava täytäntöön seurantaohjelma tai seurantaohjelmia, joilla arvioitaisiin jatkuvasti meriympäristön tilaa. Seurantaohjelma laadittaisiin erikseen asetuksessa asetettavien vaatimusten mukaisesti sekä ohjeellisten ominaisuuksien, paineiden ja vaikutusten arvioinnin perusteella ja ottaen huomioon asetetut ympäristötavoitteet. Seurantaohjelma tulisi yhteen sovitaa vesienhoitoalueiden rannikkoalueita koskevien seurantaohjelmien kanssa ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi ja päällekkäisen työn välttämiseksi. Seurantaohjelman tulisi

myös olla yhteensopiva muiden samalla merialueella noudatettavien seurantaohjelmien kanssa. Merialueen jakavien Euroopan unionin jäsenvaltioiden olisikin laadittava seurantaohjelmat yhdenmukaisesti ja merkittävät rajat ylittävät vaikutukset ja piirteet huomioon ottaen.

26 i §. Kansainvälinen yhteistyö. Merenhoidon suunnittelussa ja täytäntöönpanossa olisi pyrittävä kaikin tavoin käyttämään olemassa olevia kansainvälisiä yhteistyön muotoja, erityisesti merialuetta koskevaa kansainvälisen merensuojelusopimuksen mukaista yhteistyötä ja rakenteita. Samalla merialueella olevien Euroopan unionin ulkopuolisten maiden kanssa olisi pyrittävä yhteen sovittamaan toimia. Yhteistä merialuetta koskevia kansainvälisten sopimusten puitteissa laadittuja ohjelmia ja toimia noudatettaisiin ja hyödynnettäisiin. Tältä osin merkittävien olisi Itämeren merellisen ympäristönsuojelusopimuksen (HELCOM) puitteissa hyväksytyt Itämeren toimintaohjelman (Baltic Sea Action Plan) täytäntöönpano. Lisäksi yhteistyötä ja yhteensovittamista olisi tarpeen mukaan toteutettava merialueen valuma-alueella sijaitsevien muiden maiden, myös sisämaavaltioiden kanssa.

26 j §. Osallistuminen ja tiedottaminen. Pykälän 1 momentin mukaan ympäristöministeriön olisi yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa varattava tahoille, joita asia koskee tehokkaat mahdollisuudet osallistua merenhoitosuunnitelman valmisteluun, merenhoitosuunnitelman valmisteluasiakirjoihin ja niiden taustaasiakirjoihin tutustumiseen sekä varattava tahoille tilaisuus lausua mielipiteensä niistä kirjallisesti tai sähköisesti. Valmisteluasiakirjojen ja niiden taustaasiakirjojen julkisuuteen sovellettaisiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin olemassa olevien hallintoelinten ja rakenteiden kuten alueellisten meriyleissopimusten, tieteellisten neuvoa-antavien elinten alueellisten neuvoa-antavien toimikuntien sekä Maakuntien liittojen osallistamisesta merenhoitosuunnitelman valmisteluun.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin merenhoitosuunnitelman osista ja niiden päivityksistä, joista olisi julkaistava yhteenvedot sekä

varattava yleisölle mahdollisuus esittää niistä huomionsa. Tällaisia merenhoitosuunnitelman osia olisi meriympäristön alustava arviointi, meriympäristön hyvän tilan määrittäminen, merenhoitosuunnitelman ympäristötavoitteet, merenhoitosuunnitelman seurantaohjelma sekä merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelmat.

Pykälän viimeisessä momentissa säädettäisiin velvoitteesta mahdollisuuksien mukaan yhteen sovittaa ja toteuttaa merenhoitosuunnitelman valmisteluun liittyvä yhteistyötä, osallistumista ja tiedottamista vesienhoitosuunnitelman vastaavien tehtävien kanssa, joista säädetään lain 3 luvussa.

26 k §. *Merenhoitosuunnitelman hyväksyminen ja muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että valtioneuvosto hyväksyisi merenhoitosuunnitelman ja sen hyväksymisessä noudatettaisiin soveltuvin osin tämän lain 17 §:ssä säädettyä menettelyä koskien vesienhoitosuunnitelmien hyväksymistä ja julkipanoa. Suomessa laadittaisiin yksi merenhoitosuunnitelma koko merialuetta varten ja suunnitelma koskisi välillisesti useita eri hallinnonaloja. Siten olisi perusteltua, että merenhoitosuunnitelma hyväksyttäisiin valtioneuvoston yleisistunnossa. Ympäristöministeriö julkaisi hyväksytyt merenhoitosuunnitelman sähköisesti. Hyväksytty merenhoitosuunnitelma toimitettaisiin Euroopan unionin komissiolle.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että muutoksenhaussa päätökseen sovellettaisiin hallintolainkäyttölakia vastaavasti kuten tämän lain 18 §:ssä säädetään vesienhoitosuunnitelmaa koskien. Valituksen saisi tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valituksen tulisi perustua lähinnä siihen, että merenhoitosuunnitelman valmistelussa olisi tapahtunut menettelyvirhe tai että suunnitelma ei sisältäisi lain tai asetuksen edellyttämiä seikkoja. Valitusoikeus olisi sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös saattaa vaikuttaa.

26 l §. *Valtioneuvoston asetus merenhoidon järjestämisestä.* Pykälässä säädettäisiin koko lukuun liittyvistä asetuksen antovaltuuksista koskien tarkempia säädöksiä merenhoidon järjestämisestä ja merenhoitosuunnitelman valmistelusta. Asetuksella voitaisiin siten säätää 1) meriympäristön hyvän

tilan määrittelyn kuvaajista; 2) meriympäristön nykytilaa koskevasta analyysistä ja siinä käytettävistä ohjeellisista ominaisuuksista, paineista ja vaikutuksista; 3) ympäristötavoitteiden asettamisessa huomioon otettavista ominaisuuksista; 4) meriympäristön tilan seurantaohjelmassa tarvittavista tiedoista; 5) toimenpideohjelmassa huomioitavista toimenpiteistä; 6) merenhoidon suunnittelua yhteen sovittavista elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskuksista ja muista viranomaistehävistä, 7) merenhoitosuunnitelman ja toimenpideohjelman valmistelusta ja sen määraajoista sekä valmisteluun liittyvän yhteistyön järjestämisestä ja 8) osallistumisesta merenhoitosuunnitelman valmisteluun sekä siihen liittyvästä tiedottamisesta. Edellä kohdat 1) – 5) käsittäisivät meristrategiadirektiivin liitteissä I, III-VI annettavat tiedot.

28 §. *Vesienhoitosuunnitelman ja merenhoitosuunnitelman huomioon ottaminen.* Pykälään lisättäisiin valtion ja kuntien viranomaisten yleiseen velvollisuuteen ottaa soveltuvin osin huomioon toiminnassaan vesienhoitosuunnitelmien ohella myös 26 k §:n mukaisesti hyväksytty merenhoitosuunnitelma ja 26 g §:ssä tarkoitettu erityinen toimintasuunnitelma. Merenhoitosuunnitelman huomioon ottamisesta säädettäisiin muualla laissa. Esitykseen sisältyvät ehdotukset ympäristönsuojelulain, vesilain sekä merensuojelulain mukaista lupa harkintaa koskevien säännösten muutoksista. Säännöksen soveltaminen merenhoitosuunnitelman osalta tulisi ajankohtaiseksi kun ensimmäinen merenhoitosuunnitelma olisi hyväksytty valtioneuvostossa.

Samoin pykälään tehtäisiin vastaava merenhoitosuunnitelmaa koskeva lisäys sen 2 momenttiin sen huomioon ottamisesta muualla laissa säädetyn mukaisesti.

1.2 Ympäristönsuojelulaki

19 §. *Kunnan ympäristönsuojelumääräykset.* Pykälän 2 momentin 7 kohtaa muutettaisiin siten, että kunta voisi antaa ympäristönsuojelumääräyksiä myös, jos määräykset olisivat tarpeen merenhoitosuunnitelman toteuttamiseksi.

46 §. *Tarkkailumääräykset.* Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin säännös mereen kohdistuvien vaikutusten tarkkailusta.

50 §. *Eräiden suunnitelmien ja ohjelmien vaikutus.* Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan pilaantumisen merkittävyyttä arvioitaessa olisi otettava huomioon mitä merenhoitosuunnitelmassa on esitetty toiminnan vaikutusalueen meriympäristön tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista.

52 §. *Lupapäätöksen sisältö.* Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan lupapäätöksestä olisi käytävä ilmi kuinka merenhoitosuunnitelma on otettu huomioon päätöksessä.

55 §. *Luvan voimassa olo ja tarkistaminen.* Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan luvan tarkistamista koskevaa määräystä tai luvan määräaikaaisuutta harkittaessa olisi otettava huomioon merenhoitosuunnitelma ja sen toimenpideohjelma.

92 §. *Vireille pano-oikeus.* Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan ELY-keskus voisi panna vireille vaatimuksen 19 §:n 2 momentin 7 kohdan mukaisesta ympäristönsuojelumääräyksen antamista koskevasta asiasta, jos kunta ei ole tätä koskevaa määräystä antanut ja määräys olisi merenhoitosuunnitelmassa merkityksellinen keino meriympäristön tilan kannalta.

1.3 Vesilaki

2 luku Yleiset säännökset rakentamisesta vesistöön

11 a §. Pykälään esitetään lisättäväksi säännös, jonka mukaan rakentamisesta aiheutuvaa hyötyä, vahinkoa ja haittaa arvioitaessa olisi myös otettava huomioon mitä merenhoitosuunnitelmassa on esitetty hankkeen vaikutusalueen meriympäristön tilaan liittyvistä seikoista.

14 a §. Pykälään esitetään lisättäväksi säännös, jonka mukaan luvanhaltijalle asetettavaa tarkkailuvelvoitetta määrättäessä olisi otettava huomioon vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettu seurantaohjelma ja hankkeen vaikutusalueita koskevat muut seurantavelvoitteet.

16 luku Hakemusasioiden käsittely aluehallintovirastossa

23 a §. Pykälään esitetään lisättäväksi säännös, jonka mukaan lupapäätöksestä olisi käytävä ilmi miten merenhoitosuunnitelman on siinä otettu huomioon.

1.4 Laki Suomen talousvyöhykkeestä

3 §. *Ympäristönsuojeluun ja vesirakentamiseen sovellettava lainsäädäntö.* Pykälän 1 momenttiin esitetään lisättäväksi talousvyöhykkeellä sovellettavaksi laiksi vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettu laki sekä sen nojalla annetut säännökset.

1.5 Merensuojelulaki

11 a §. *Merenhoitosuunnitelman huomioon ottaminen.* Meren hyvän tilan saavuttamiseksi merenhoitosuunnitelmaa tulisi toteuttaa myös talousvyöhykkeen ulkopuolisella merialueella. Siten merensuojelulakiin, jota sovelletaan toimintaan Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolella, ehdotettaisiin tehtäväksi merenhoitosuunnitelman huomioon ottamista koskeva säännös.

Merensuojelulain 1 pykälän mukaisesti meren pilaaminen on kielletty. Suomen kansalainen tai suomalainen yhteisö ei siten saa ryhtyä Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolella toimeen, josta voi aiheutua meren pilaantumista. Lain 9 pykälän mukaan ruoppausmassaa ei saa sijoittaa Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolelle ilman Suomen ympäristökeskuksen lupaa. Lain 10 pykälän mukaan ilman Suomen ympäristökeskuksen lupaa Suomen kansalainen tai suomalainen yhteisö ei saisi tehdä rakennelmia aavalle merelle Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolelle. Lain 11 pykälän mukaan Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolella tapahtuvaan öljyn ja kaasun etsintäporaukseen, hyväksikäyttöön ja muuhun niihin liittyvään toimintaan taikka muuhun merenpohjan hyväksikäyttöön tulisi suomalaisella aluksella tai avomeriyksiköllä olla Suomen ympäristökeskuksen lupa, jollei kyseessä olevaan toimintaan ole toisen toimivaltaisen valtion antamaa lupaa.

Meren hyvän tilan ylläpitämiseksi tai sen saavuttamiseksi laaditaan Suomen aluevesiä ja talousvyöhykettä koskeva merenhoito-suunnitelma, joka tulisi ottaa huomioon myös aavalla merellä Suomen lainkäyttöalueen ulkopuolella. Lakiin esitetään siten lisättäväksi uusi 11a pykälä, jonka mukaan Suomen ympäristökeskuksen olisi lupaharkinnassaan otettava soveltuvien osin huomioon mitä merenhoitosuunnitelmassa on esitetty toiminnan vaikutusalueen meren tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista.

12 §. Toimenpideohjelma. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin vesipuitedirektiivin 11 artiklan 1 kohdan mukainen laajempi viittaus laadittuihin selvityksiin. Komissio on vesipuitedirektiivin valvontamenettelyssä nostanut esiin, että säännöksessä tulisi taloudellisten selvitysten lisäksi viitata myös 5 §:ssä lueteltuihin selvityksiin vesien ominaispiirteistä ja ihmisen aiheuttamista vaikutuksista vesiin. Pykälää täydennettäisiin tältä osin komission toivomalla tavalla.

Pykälään lisättäisiin myös uusi 3 momentti, jossa selvennettäisiin 2 momentissa mainittujen vesienhoidon perustoimenpiteiden ja täydentävien toimenpiteiden suhdetta. Toimenpideohjelmaan on sisällytettävä täydentäviä

toimenpiteitä siinä laajuudessa kuin se on tarpeen lain 4 luvussa tarkoitettujen ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi. Myös tämän muutoksen taustalla on komission valvontamenettelyssä esiin nostama kysymys kansallisen lainsäädännön riittävästä täsmällisyydestä ja tarkkuudesta.

1.6 Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista

7 §. Soveltamisalan rajaus ja suhde muuhun lainsäädäntöön. Pykälän 2 momenttiin esitetään lisättäväksi viittaus merenhoito-suunnitelman sekä sen toimenpideohjelmien laatimisen osana esitettävään ympäristöselostukseen.

2 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**vesienhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesienhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) nimike,
 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 1, 4, 6 ja 7 kohta, 4 §:n 3 momentti, 5 §:n 2 momentti, 11 §:n 2 momentti, 12 §:n 1 momentti ja 28 §,
 sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 6 ja 7 kohta laissa 1833/2009, 5 §:n 2 momentti ja 11 §:n 2 momentti laissa 1593/2009, sekä
lisätään 1 §:ään uusi 3 momentti, 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1833/2009, uusi 8—11 kohta, 4 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1593/2009, uusi 3 ja 4 momentti, jolloin muutettu 3 momentti siirtyy 5 momentiksi, 5 §:ään sellaisena kuin se on laissa 1593/2009, uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, 11 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1593/2009, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti, muutettu 3 momentti ja nykyinen 4 momentti siirtyvät 3—5 momentiksi, 12 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 623/2010, uusi 3 momentti ja lakiin uusi 4a luku seuraavasti:

Laki**vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä**

1 §

Tarkoitus

Tässä laissa säädetään vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä ja siihen liittyvästä selvitystyöstä, yhteistoiminnasta ja osallistumisesta vesienhoitoalueella ja merenhoitoalueella sekä kansainvälisestä yhteistyöstä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisessä. Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisen yleisenä tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa vesiä ja Itämeren tila heikkene ja että niiden tila on vähintään hyvä. Vesienhoidon ja merenhoidon suunnittelua tehdään ja toimeen pannaan yhteen sovittu ja yhtenevin tavoittein.

Merenhoidon järjestämisessä sovelletaan ekosysteemilähestymistapaa ihmisen toiminnasta meriympäristölle aiheutuvien paineiden

ja vaikutusten hallintaan siten, että meriympäristön hyvän tilan saavuttaminen tai meriekosysteemien kyky reagoida ihmisen toiminnasta aiheutuviin muutoksiin ei vaarannu, samalla kun mahdollistetaan merellisten hyödykkeiden ja palveluiden kestävä käyttö.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:
 1) *pintavedellä* veden peittämää aluetta, rannikkovettä, jokisuun vaihettumisaluetta ja alueveettä;

4) *pintavesimuodostumalla* pintavesien erillistä ja merkittävää osaa, kuten järveä, tekoallasta, puroa, jokea tai kanavaa, puron, joen tai kanavan osaa, jokisuun vaihettumisaluetta tai rannikkoveden osaa;

6) *vesistöalueella* aluetta, josta kaikki pintavalunta virtaa puron, järven tai joen tai suistoalueen kautta mereen;

7) *vesistöalueen osalla* aluetta, josta kaikki pintavalunta virtaa puron, järven tai joen kautta tiettyyn vesistöön;

8) *jokisuun vaihettumisalueella* pintavesimuodostumaa, joka on jokisuun lähistöllä osittain suolainen johtuen sen läheisyydestä rannikkovesiin, mutta johon merkittävästi vaikuttavat suolattoman veden virtaukset;

9) *merivesillä* vesiä, merenpohjaa ja tämän sisustaa merenpuoleisella alueella 3 kohdan määritelmän mukaisesta perusviivasta, ulottuen Suomen talousvyöhykkeen ulkorajaan, sekä rannikkovesiä, niiden merenpohjaa ja tämän sisustaa niiltä osin kuin meriympäristön tilaa koskevista erityisnäkökohdista ei määrätä vesienhoidon järjestämisessä;

10) *meriekosysteemillä* meren eliöyhteisöjen ja niiden elinympäristöjen muodostamaa kokonaisuutta;

11) *meriympäristön tilalla* ympäristön yleistä tilaa merivesillä, kun otetaan huomioon meriympäristön muodostavien ekosysteemien rakenne, toiminta ja prosessit, luonnolliset fyysigrafiset, maantieteelliset, biologiset, geologiset ja ilmastolliset tekijät sekä fyysiset, akustiset ja kemialliset olosuhteet, mukaan luettuina ne, jotka johtuvat ihmisten toiminnasta kyseisellä alueella tai sen ulkopuolella.

4 §

Viranomaiset

Ympäristöministeriö vastaa muiden Itämeren valuma-alueella sijaitsevien valtioiden kanssa tehtävästä merenhoidon suunnittelun yhteistyöstä. Suomen ympäristökeskus, asianomainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä muut toimivaltaiset viranomaiset osallistuvat yhteistyöhön omilla toimialueillaan.

Suomen ympäristökeskus, Ilmatieteen laitos, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset

sekä Metsähallitus vastaavat merenhoidon seuranta- ja muista tehtävistä toimialoillaan.

Vesienhoitoalueella ja merivesillä toimivat muut valtion ja kuntien viranomaiset osallistuvat toimialoillaan tässä laissa tarkoitettuun vesienhoidon ja merenhoidon järjestämiseen.

5 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtäviin merenhoidon järjestämisessä kuuluu toimialueellaan:

1) osallistua Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman meri-ympäristön ominaispiirteiden ja meriympäristön tilan alustavan arvioinnin laatimiseen;

2) tehdä tarvittavat selvitykset meriympäristön hyvän tilan määrittämiseksi sekä ympäristötavoitteiden ja niihin liittyvien kuvajien asettamiseksi;

3) osallistua Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman Itämeren tilan seurantaohjelman laatimiseen ja järjestää seuranta rannikkovesille;

4) valmistella merenhoitosuunnitelmaa ja sen toimenpideohjelman ja hoitaa muut ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön määräämät tehtävät merenhoidon järjestämiseksi.

Suomen ympäristökeskus vastaa merenhoitosuunnitelman seuranta-ohjelman valmistelusta ja antaa 1 ja 2 momenteissa mainituissa tehtävissä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle asiantuntija-apua ja pitää 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista tiedoista laadittua rekisteriä.

11 §

Vesienhoitosuunnitelma

Vesienhoitosuunnitelman laatimisessa ja tarkistamisessa on otettava huomioon 4 a luvussa tarkoitettu merenhoitosuunnitelma.

Vesienhoitosuunnitelman osana on esitettävä ympäristöselostus. Ympäristöselostuksesta säädetään viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005) annetussa laissa.

12 §

Toimenpideohjelma

Toimenpideohjelma laaditaan vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi ottaen huomioon tehdyt selvitykset vesien ominaispiirteistä ja ihmisen aiheuttamista vaikutuksista vesiin sekä vedenkäytön taloudelliset selvitykset. Toimenpideohjelma voi koostua yhtä tai useampaa vesistöaluetta koskevasta ohjelmasta. Toimenpideohjelma käsitellään vesienhoitosuunnitelman osana.

Vesienhoidon täydentävät toimenpiteet ovat toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen perustoimenpiteiden lisäksi 4 luvussa tarkoitettujen ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi.

4 a luku

Merenhoidon järjestäminen

26 a §

Merenhoidon järjestäminen

Ympäristöministeriö laatii merenhoidon järjestämiseksi yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön sekä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa merenhoitosuunnitelman Suomen aluevesille ja talousvyöhykkeelle.

Merenhoitosuunnitelma on valmisteltava ottaen huomioon merivesien luonnontieteelliset ominaispiirteet sekä tässä laissa tarkoitettujen vesienhoitoalueet ja 11 §:ssä tarkoitettujen vesienhoitosuunnitelmien sekä Ahvenanmaan maakunnan vesienhoitosuunnitelma.

Alueellisesta merenhoidon järjestämisen yhteensovittamisesta sekä merenhoidon ja vesienhoidon yhteensovittamisesta vastaa asianomainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa. Yhteensovittavista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista säädetään erikseen.

Merenhoitosuunnitelma on tarkistettava joka kuudes vuosi.

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta merelliseen toimintaan, jonka ainoana tarkoituksena on maanpuolustus tai kansallinen turvallisuus. Kyseinen toiminta tulee kuitenkin yhteen sovittava merenhoidon tavoitteiden kanssa.

26 b §

Merenhoitosuunnitelma

Merenhoitosuunnitelmassa on esitettävä toimenpiteitä, joilla suojellaan ja säilytetään meriympäristöä, ehkäistään sen tilan huonontuminen sekä turvataan ja ennallistetaan meriekosysteemejä, siten että meriympäristön hyvä tila voidaan ylläpitää tai saavuttaa vuoden 2020 mennessä.

Merenhoitosuunnitelmaan on sisällytettävä toimenpiteitä, joilla vähennetään päästöjä mereen sekä ehkäistään ja vähennetään mereen kohdistuvia muita haitallisia vaikutuksia niin, että meren biologinen monimuotoisuus voidaan turvata ja että meren ekosysteemejä, ihmisen terveyttä ja viihtyisyyttä tai laillista meren käyttöä ei vaaranneta merkittävästi.

Merenhoitosuunnitelman osana on esitettävä ympäristöselostus. Ympäristöselostuksesta ja viranomaisten julkisia palveluja tarjoavien laitosten tiedonantovelvollisuudesta säädetään 11 §:n 2 ja 3 momentissa.

26 c §

Meriympäristön tilan alustava arviointi ja hyvän tilan määrittäminen

Merenhoitosuunnitelmassa on esitettävä alustava arviointi meriympäristön tilasta, jossa otetaan huomioon:

1) merivesien olennaiset piirteet ja ominaisuudet;

- 2) vallitsevat paineet ja vaikutukset;
- 3) taloudellinen ja sosiaalinen analyysi kyseisten vesien käytöstä ja meriympäristön tilan huonontumisesta johtuvista kustannuksista; sekä
- 4) vesienhoitosuunnitelmissa ja kansainvälisen merensuojeluyhteistyön puitteissa tehdyt selvitykset.

Meriympäristön tilan alustavan arvioinnin perusteella on määritettävä meriympäristön hyvä tila ja sen ominaispiirteet erikseen asetettavien laadullisten kuvaajien perusteella ottaen huomioon ihmisen toiminnasta meriympäristölle aiheutuvat paineet tai vaikutukset. Meriympäristön tila on hyvä, kun merialue on ekologisesti monimuotoinen ja tasapainoinen, dynaaminen, luontaisessa olosuhteessaan puhdas, terve ja tuottava, ja kun meriympäristön käyttö on kestävä ja turvaa nykyisten ja tulevien sukupolvien käyttö- ja toimintamahdollisuudet.

26 d §

Ympäristötavoitteet merenhoidon suunnittelussa

Merenhoitosuunnitelmassa esitettävän meriympäristön tilan alustavan arvioinnin perusteella on merivesille niiden hyvän tilan saavuttamiseksi asetettava kattavat ympäristötavoitteet.

Ympäristötavoitteiden asettamisessa ja niitä kuvaavien ominaisuuksien, paineiden ja vaikutusten määrittämisessä on lisäksi otettava huomioon merkittävät rajat ylittävät vaikutukset sekä yhteensopivuus asetettujen kansallisten, Euroopan unionin ja kansainvälisten sopimusten ympäristötavoitteiden kanssa.

26 e §

Merenhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen

Merenhoitosuunnitelmassa asetetuista ympäristötavoitteista tai meriympäristön hyvän tilan kaikilta osin saavuttamisesta voidaan yksilöidyssä tapauksessa poiketa, jos syynä on:

- 1) toimi tai toimien puute, joka ei johdu kansallisista toimenpiteistä;
- 2) luonnon aiheuttama olosuhde;
- 3) ylivoimaisen esteen aiheuttama olosuhde;

4) merivesien fyysisten ominaisuuksien muutokset, jotka johtuvat toimista, joiden perustana on ympäristöön kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia, mukaan lukien rajat ylittävät vaikutukset, merkittävämpi yleinen etu, tällöin on kuitenkin varmistettava, että muutokset merivesien fyysisissä ominaisuuksissa eivät pysyvästi estä tai vaaranna meriympäristön hyvän tilan saavuttamista Suomen tai muiden Itämeren rantavaltioiden merivesillä.

Lisäksi ympäristötavoitteiden tai meriympäristön hyvän tilan saavuttamisesta asetetussa aikataulussa voidaan tapauskohtaisesti poiketa, jos luonnon olot eivät mahdollista merivesien tilan paranemista tässä aikataulussa.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen poikkeukset on yksilöitävä toimenpideohjelmassa ja siinä on otettava huomioon niiden vaikutukset Itämeren muille rantavaltioille.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista poikkeuksista huolimatta on toteutettava tarpeellisia toimenpiteitä, joilla on tarkoitus jatkaa merenhoitosuunnitelman ympäristötavoitteisiin pyrkimistä ja estää meriympäristön tilan edelleen huonontuminen sekä lieventää haitallisia vaikutuksia merialueen tai muiden Itämeren alueen valtioiden merivesiin. Poikkeuksia koskevat toimenpiteet on mahdollisuuksien mukaan sisällytettävä toimenpideohjelmaan.

26 f §

Merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus laatii toimenpideohjelman merenhoitosuunnitelmassa asetettujen ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi ottaen huomioon toimenpiteiden kustannustehokkuuden sekä teknisen toteuttamiskelpoisuuden. Toimenpideohjelma voidaan laatia koskemaan yhtä tai useampaa merivesien osaa. Toimenpideohjelmassa tulee tarkastella toimenpiteiden vaikutuksia.

tuksia myös Suomen talousvyöhykkeen ulkopuoliseen merialueeseen.

Toimenpideohjelmassa on määriteltävä meriympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi vaadittavat toimenpiteet.

Toimenpideohjelmassa on oltava alueellisia suojelutoimenpiteitä, jotka edistävät merellisten suojelualueiden yhtenäisiä ja edustavia verkostoja.

26 g §

Toimenpiteiden aikaistaminen

Itämeren tilan ollessa niin kriittinen, että se edellyttää kiireellisiä toimia on ympäristöministeriön osaltaan ryhdyttävä toimenpiteisiin yhteistyön käynnistämiseksi muiden Itämeren alueen Euroopan unionin jäsenvaltioiden kanssa tai osallistua yhteistyöhön toisen Itämeren alueen jäsenvaltion aloitteesta pyrki- myksenä erityisen toimintasuunnitelman laatiminen.

Toimintasuunnitelmaan sisältyy merensuojelun toimenpideohjelmien toteuttamisen aikaistaminen sekä tarvittaessa tiukempia suojelutoimia meren tilan parantamiseksi. Toimintasuunnitelma ei saa estää meriympäristön hyvän tilan saavuttamista tai ylläpitämistä, jollakin toisella merialueella tai sen osa- alueella.

26 h §

Merenhoitosuunnitelman seurantaohjelma

Meriympäristön tilan jatkuvaa arvioimista varten on laadittava ja pantava täytäntöön seurantaohjelmia. Seurantaohjelmat on yhteen sovitettava asianmukaisesti muiden merialueen valtioiden meriympäristön tilan seurannan sekä vesienhoitoalueiden rannikko- alueita koskevien seurantaohjelmien kanssa.

26 i §

Kansainvälinen yhteistyö

Meriympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi on tehtävä yhteistyötä Itämeren jakavien Euroopan unionin jäsenvaltioiden kanssa sen varmistamiseksi, että merenhoitosuunnitel-

mien tavoitteet ja toimenpiteet ovat johdonmukaisia ja yhteen sovitettuja.

Merenhoitosuunnitelman laatimisessa ja täytäntöönpanossa tarvittavia toimia on pyrittävä yhteen sovittamaan Itämeren Euroopan unioniin kuulumattomien rantavaltioiden sekä tarpeen mukaan Itämeren valuma-alueella sijaitsevien sisämaavaltioiden kanssa.

26 j §

Osallistuminen ja tiedottaminen

Ympäristöministeriön on yhteistyössä elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kanssa varattava kaikille tahoille, joita asia koskee, mahdollisuudet osallistua merenhoitosuunnitelman valmisteluun sekä tutustua merenhoitosuunnitelman valmisteluasiakirjoihin ja niiden tausta-asiakirjoihin. Tahoille on myös varattava tilaisuus esittää mielipiteensä valmisteluasiakirjoista kirjallisesti tai sähköisesti. Valmisteluasiakirjojen ja tausta-asiakirjojen julkisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

Merenhoitosuunnitelman valmisteluun on mahdollisuuksien mukaan otettava mukaan olemassa olevat hallintoelimet ja rakenteet, kuten alueellisten meriyleissopimusten toimielimet, tieteelliset neuvoo-antavat elimet ja alueelliset neuvoo-antavat toimikunnat.

Merenhoitosuunnitelman seuraavista osista ja niiden päivityksistä on julkaistava yhteenvedot sekä varmistettava, että kansalaisilla ja yhteisöillä on mahdollisuus esittää niistä huomionsa:

- 1) meriympäristön tilan alustava arviointi;
- 2) meriympäristön hyvän tilan määrittäminen;
- 3) merenhoitosuunnitelman ympäristötavoitteet;
- 4) merenhoitosuunnitelman seurantaohjelmat;
- 5) merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelmat.

Merenhoitosuunnitelman valmisteluun liittyvä yhteistyö, osallistuminen ja tiedottaminen tulee yhteen sovittaa sekä toteuttaa mahdollisuuksien mukaan 14 ja 15 §:ssä säädetyn

vesienhoidon suunnittelun yhteistyön, osallistumisen ja tiedottamisen kanssa.

26 k §

Merienhoitosuunnitelman hyväksyminen ja muutoksenhaku

Valtioneuvosto hyväksyy merenhoitosuunnitelman ja 26 g §:ssä tarkoitetun erityisen toimintasuunnitelman. Suunnitelman hyväksymisessä noudatetaan soveltuvin osin 17 §:ssä säädettyä menettelyä.

Valtioneuvoston päätökseen saa hakea muutosta siten, kuin 18 §:ssä säädetään.

26 l §

Valtioneuvoston asetus merenhoidon järjestämisestä

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin:

1) meriympäristön hyvän tilan määrittelyn kuvaajista ja meriympäristön hyvän tilan määrittämisestä;

2) meriympäristön nykytilaa koskevassa arvioinnissa käytettävistä ohjeellisista ominaisuuksista, paineista ja vaikutuksista;

3) ympäristötavoitteiden asettamisessa huomioon otettavista ominaisuuksista;

4) meriympäristön tilan seurantaohjelmissa tarvittavasta tiedosta;

5) toimenpideohjelmissa huomioon otettavista toimenpiteistä;

6) Suomen ympäristökeskuksen tehtävistä merenhoidon suunnittelussa ja seurannassa, merenhoidon suunnittelua yhteen sovittavista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä muista viranomaistehtävistä;

7) merienhoitosuunnitelman ja toimenpideohjelman valmistelusta ja sen määräajoista sekä valmisteluun liittyvän muun yhteistyön järjestämisestä;

8) osallistumisesta merienhoitosuunnitelman valmisteluun ja valmisteluun liittyvästä tiedottamisesta.

28 §

Vesienhoitosuunnitelman ja merenhoitosuunnitelman huomioon ottaminen

Valtion ja kuntien viranomaisten sekä viranomaistehtäviä hoitavien muiden elinten on otettava soveltuvin osin toiminnassaan huomioon valtioneuvoston 17 §:n mukaisesti hyväksymät vesienhoitosuunnitelmat sekä 26 k §:n mukaisesti hyväksymä merienhoitosuunnitelma ja 26 g §:ssä tarkoitettu erityinen toimintasuunnitelma.

Vesienhoitosuunnitelmien ja merienhoitosuunnitelman huomioon ottamisessa noudatetaan lisäksi, mitä muualla laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

2.

Laki**ympäristönsuojelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ympäristönsuojelulain (86/2000) 19 §:n 2 momentin 7 kohta, 46 §:n 2 momentti, 50 §:n 2 momentti, 52 §:n 3 momentti, 55 §:n 2 momentti ja 92 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 19 §:n 2 momentin 7 kohta, 46 §:n 2 momentti ja 55 §:n 2 momentti laissa 1300/2004, 50 §:n 2 momentti ja 52 §:n 3 momentti laissa 622/2010 sekä 92 §:n 2 momentti laissa 1590/2009 seuraavasti:

19 §

Kunnan ympäristönsuojelumääräykset

Määräykset voivat koskea:

7) vesien ja meriympäristön tilan parantamista koskevia toimia, jotka ovat vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisen vesienhoitosuunnitelman tai merenhoitosuunnitelman mukaan tarpeellisia.

46 §

Tarkkailumääräykset

Toiminnan vesiin tai mereen kohdistuvien vaikutusten tarkkailumääräystä annettaessa on otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettussa vesien tai meriympäristön tilaa koskevassa seurantaohjelmassa on pidetty tarpeellisena seurannan järjestämiseksi. Toiminnan tarkkailun tietoja voidaan käyttää mainitun lain mukaisessa seurannassa ja vesienhoitosuunnitelman ja merenhoitosuunnitelman laadinnassa.

50 §

Eräiden suunnitelmien ja ohjelmien vaikutus

Luvassa on 42 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua pilaantumisen merkittävyyttä arvioitaessa otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa tai merenhoitosuunnitelmassa on esitetty toiminnan vaikutusalueen vesien ja meriympäristön tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista. Luvassa on toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta 6 §:n 2 momentin mukaisesti arvioitaessa sekä onnettomuuksien ehkäisemiseksi tarpeellisia lupamääräyksiä 43 §:n 3 momentin mukaisesti annettaessa otettava huomioon, mitä toiminnan sijoituspaikkaa ja vaikutusaluetta koskevassa tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) mukaisessa tulvariskien hallintasuunnitelmassa on esitetty.

52 §

Lupapäätöksen sisältö

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia, lupapäätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointi on otettu huomioon lupaharkinnassa. Lupapäätöksestä on lisäksi käytävä ilmi, miten vesienhoidon ja merenhoidon järjestä-

misestä annetun lain mukaiset vesienhoitosuunnitelmat sekä merenhoitosuunnitelma ja tulvariskien hallinnasta annetun lain mukaiset tulvariskien hallintasuunnitelmat on otettu huomioon.

55 §

Luvan voimassaolo ja tarkistaminen

Toistaiseksi voimassa olevassa luvassa tulee määrätä, mihin mennessä hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi on tehtävä ja mitkä selvitykset on tuolloin esitettävä, jollei tällaista määräystä ole pidettävä ilmeisen tarpeettomana. Lupamääräyksiä on kuitenkin tarkistettava määräajoin, jos lupa koskee ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi annetun neuvoston direktiivin (96/61/EY) mukaan luvanvaraista toimintaa. Tarkistamista koskevaa määräystä tai luvan määräaikaista harkittaessa on otettava huomioon vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaiset vesienhoitosuunnitelmat ja merenhoitosuunnitelma sekä niiden toimenpideohjelmat. Erityisestä syystä myös määräaikai-

sessä luvassa voidaan määrätä lupamääräyksen tarkistamisesta. Luvan myöntäneen viranomaisen on käsiteltävä asia soveltuvien osin kuten lupahakemus.

92 §

Vireillepano-oikeus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi panna vireille vaatimuksen 19 §:n 2 momentin 7 kohdan mukaisesta ympäristönsuojelumääräyksen antamista koskevasta asiasta, jos kunta ei ole antanut tätä koskevaa määräystä ja määräystä on pidetty vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa tai merenhoitosuunnitelmassa merkityksellisenä keinona vesien tai meriympäristön tilan kannalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

3.

Laki**vesilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesilain (264/1961) 2 luvun 11 a § ja 14 a §:n 1 momentti sekä 16 luvun 23 a § sellaisina kuin ne ovat, 2 luvun 11 a § ja 16 luvun 23 a §, sellaisina kuin ne ovat laissa 621/2010 sekä 2 luvun 14 a §:n 1 momentti laissa 1301/2004 seuraavasti:

2 luku

Yleiset säännökset rakentamisesta vesistöön

11 a §

Rakentamisesta aiheutuvaa hyötyä, vahinkoa ja haittaa 11 §:n mukaan arvioitaessa on otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa ja merenhoitosuunnitelmassa on esitetty hankkeen vaikutusalueen vesien tai meriympäristön tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista. Arvioinnissa on otettava huomioon myös, mitä tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) mukaisessa tulvariskien hallintasuunnitelmassa on esitetty hankkeen vaikutusalueen tulvariskeistä ja niiden hallinnan tavoitteista sekä toimenpiteistä, joilla tavoitteet pyritään saavuttamaan.

14 a §

Luvanhaltijan on tarvittaessa luvassa velvoitettava tarkkailemaan hankkeen toteuttamista ja sen vaikutuksia (*tarkkailuvelvoite*).

Tarkkailuvelvoitetta määrättäessä on otettava huomioon vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettu seurantaohjelma ja hankkeen vaikutusalueetta koskevat muut seurantavelvoitteet.

16 luku

Hakemusasioiden käsittely aluehallintovirastossa

23 a §

Jos hakemus koskee ympäristö-vaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitettua hanketta, aluehallintoviraston päätöksestä on käytävä ilmi miten mainitun lain mukainen arviointi on otettu huomioon. Lupapäätöksestä on lisäksi käytävä ilmi miten vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukainen vesienhoitosuunnitelma ja merenhoitosuunnitelma ja tulvariskien hallinnasta annetun lain mukainen tulvariskien hallintasuunnitelma on otettu huomioon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20

4.

Laki**Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain (1058/2004) 3 §:n 1 momentti seuraavasti:

3 §
*Ympäristönsuojeluun ja vesirakentamiseen
sovellettava lainsäädäntö*

Talousvyöhykkeellä sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia (468/1994), ympäristönsuojelulakia

(86/2000), vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettua lakia (1299/2004) ja vesilakia (264/1961) sekä niiden nojalla annettuja säännöksiä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____

5.

Laki**merensuojelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään merensuojelulakiin (1415/1994) uusi 11 a § seuraavasti:

11 a §

annetun lain (1299/2004) mukaisessa merenhoitosuunnitelmassa esitetään toiminnan vaikutusalueen meren tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista.

Merenhoitosuunnitelman huomioon ottaminen

Sen lisäksi mitä 9-11 §:ssä säädetään, Suomen ympäristökeskuksen on lupaharkinnassaan otettava soveltuvin osin huomioon mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20

6.

Laki

viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun

lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (200/2005) 7 §:n 2 momentti seuraavasti:

7 §

*Soveltamisalan raja-
aus ja suhde muuhun lain-
sääntöön*

sekä vesienhoitosuunnitelman ja merenhoito-
suunnitelman sekä niiden toimenpideohjel-
mien laatimisen yhteydessä vesienhoidon ja
merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa
(1299/2004).

Tämän lain mukaista ympäristöarviointia
vastaavasta ympäristövaikutusten arvioinnis-
ta kaavojen laatimisen yhteydessä säädetään
maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999)

Tämä laki tulee voimaan päivänä...kuuta
20.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 2010

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Asuntonministeri Jan Vapaavuori

*Liite
Rinnakkaisteksti*

1.

Laki

vesienhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesienhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) nimike,
1 §:n 1 momentti, 2 §:n 1, 4, 6 ja 7 kohta, 4 §:n 3 momentti, 5 §:n 2 momentti, 11 §:n 2 momentti, 12 §:n 1 momentti ja 28 §,
sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 6 ja 7 kohta laissa 1833/2009, 5 §:n 2 momentti ja 11 §:n 2 momentti laissa 1593/2009, sekä
lisätään 1 §:ään uusi 3 momentti, 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1833/2009, uusi 8—11 kohta, 4 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1593/2009, uusi 3 ja 4 momentti, jolloin muutettu 3 momentti siirtyy 5 momentiksi, 5 §:ään sellaisena kuin se on laissa 1593/2009, uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, 11 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1593/2009, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti, muutettu 3 momentti ja nykyinen 4 momentti siirtyvät 3—5 momentiksi, 12 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 623/2010, uusi 3 momentti ja lakiin uusi 4a luku seuraavasti:

Laki

vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Tarkoitus

Tarkoitus

Tässä laissa säädetään vesienhoidon järjestämisestä ja siihen liittyvästä selvitystyöstä, yhteistoiminnasta ja osallistumisesta vesienhoitoalueella sekä kansainvälisestä yhteistyöstä vesienhoidon järjestämisessä. Vesienhoidon järjestämisen yleisenä tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa vesiä niin, ettei pintavesien ja pohjavesien tila heikkene ja että niiden tila on vähintään hyvä.

Tässä laissa säädetään vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä ja siihen liittyvästä selvitystyöstä, yhteistoiminnasta ja osallistumisesta vesien - ja merenhoitoalueella sekä kansainvälisestä yhteistyöstä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisessä. Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisen yleisenä tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa vesiä ja Itämeren tila niin, ettei pintavesien ja poh-

javesien tai Itämeren tila heikkene ja että niiden tila on vähintään hyvä. Vesienhoidon ja merenhoidon suunnittelua tehdään ja toimeen pannaan yhteen sovittaen ja yhtenevin tavoittein.

Merenhoidon järjestämisessä sovelletaan ekosysteemilähestymistapaa ihmisen toiminnasta meriympäristölle aiheutuvien paineiden ja vaikutusten hallintaan siten, että meriympäristön hyvän tilan saavuttaminen tai meriekosysteemien kyky reagoida ihmisen toiminnasta aiheutuviin muutoksiin ei vaarannu, samalla kun mahdollistetaan merellisten hyödykkeiden ja palveluiden kestävä käyttö.

2 §

Määritelmät

1) *pintavedellä* veden peittämää aluetta, rannikkovettä ja aluevettä;

4) *Pintavesimuodostumalla* pintavesien erillistä ja merkittävää osaa, kuten järveä, tekoallasta, puroa, jokea tai kanavaa, puron, joen tai kanavan osaa tai rannikkoveden osaa;

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *pintavedellä* veden peittämää aluetta, rannikkovettä, *jokisuun vaihtumisaluetta* ja aluevettä;

4) *pintavesimuodostumalla* pintavesien erillistä ja merkittävää osaa, kuten järveä, tekoallasta, puroa, jokea tai kanavaa, puron, joen tai kanavan osaa, *jokisuun vaihtumisaluetta* tai rannikkoveden osaa;

8) *jokisuun vaihtumisalueella* pintavesimuodostumaa, joka on jokisuun lähistöllä osittain suolainen johtuen sen läheisyydestä rannikkovesiin, mutta johon merkittävästi vaikuttavat suolattoman veden virtaukset;

9) *merivesillä vesiä, merenpohjaa ja tämän sisustaa merenpuoleisella alueella edellä kohdan 3 määritelmän mukaisesta perusviivasta, ulottuen Suomen talousvyöhykkeen ulkorajaan, sekä rannikkovesiä, niiden merenpohjaa ja tämän sisustaa niiltä osin kuin meriympäristön tilaa koskevista erityisnäkökohdista ei määrätä vesienhoidon järjestämisessä;*

10) *meriekosysteemillä meren eliöyhteisöjen ja niiden elinympäristöjen muodostamaa kokonaisuutta;*

11) meriympäristön tilalla ympäristön yleistä tilaa merivesillä, kun otetaan huomioon meriympäristön muodostavien ekosysteemien rakenne, toiminta ja prosessit, luonnolliset fysiografiset, maantieteelliset, biologiset, geologiset ja ilmastolliset tekijät sekä fyysiset, akustiset ja kemialliset olosuhteet, mukaan luettuina ne, jotka johtuvat ihmisten toiminnasta kyseisellä alueella tai sen ulkopuolella;

4 §

Viranomaiset

4 §

Viranomaiset

Ympäristöministeriö vastaa muiden Itämeren valuma-alueella sijaitsevien valtioiden kanssa tehtävästä merenhoidon suunnittelun yhteistyöstä. Suomen ympäristökeskus, asianomainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä muut toimivaltaiset viranomaiset osallistuvat yhteistyöhön omilla toimialueillaan.

Suomen ympäristökeskus, Ilmatieteen laitos, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä Metsähallitus vastaavat merenhoidon seuranta- ja muista tehtävistä toimialoillaan.

Vesienhoitoalueella ja merivesillä toimivat muut valtion ja kuntien viranomaiset osallistuvat toimialallaan tässä laissa tarkoitettuun vesienhoidon ja merenhoidon järjestämiseen.

Vesienhoitoalueella toimivat valtion ja kuntien viranomaiset osallistuvat toimialallaan tässä laissa tarkoitettuun vesienhoidon järjestämiseen.

5 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät

5 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtäviin merenhoidon järjestämisessä kuuluu toimialueellaan:

1) osallistua Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman meriympäristön ominaispiirteiden ja meriympäristön tilan alustavan arvioinnin laatimiseen;

2) tehdä tarvittavat selvitykset meriympäristön hyvän tilan määrittämiseksi sekä ym-

Suomen ympäristökeskus antaa 1 momentissa mainituissa tehtävissä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle asiantuntija-apua ja pitää 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista tiedoista laadittua rekisteriä.

11 §

Vesienhoitosuunnitelma

Vesienhoitosuunnitelman osana on esitettävä ympäristöselostus. Ympäristöselostuksesta on voimassa, mitä siitä säädetään tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2001/42/EY.

12 §

Toimenpideohjelma

Toimenpideohjelma laaditaan vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi ottaen huomioon tehdyt taloudelliset selvitykset. Toimenpideohjelma voi koostua yhtä tai useampaa vesistöaluetta koskevasta ohjelmasta. Toimenpideohjelma käsitellään vesienhoitosuunnitelman osana.

päristötavoitteiden ja niihin liittyvien kuvajien asettamiseksi;

3) osallistua Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman Itämeren tilan seurantaohjelman laatimiseen ja järjestää seuranta rannikkovesille;

4) valmistella merenhoitosuunnitelmaa ja sen toimenpideohjelmaa ja hoitaa muut ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön määräämät tehtävät merenhoidon järjestämiseksi.

Suomen ympäristökeskus vastaa merenhoitosuunnitelman seuranta-ohjelman valmistelusta ja antaa 1 ja 2 momenteissa mainituissa tehtävissä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle asiantuntija-apua ja pitää 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista tiedoista laadittua rekisteriä.

11 §

Vesienhoitosuunnitelma

Vesienhoitosuunnitelman laatimisessa ja tarkistamisessa on otettava huomioon 4a luvussa tarkoitettu merenhoitosuunnitelma.

Vesienhoitosuunnitelman osana on esitettävä ympäristöselostus. Ympäristöselostuksesta on voimassa, mitä siitä säädetään laissa viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005).

12 §

Toimenpideohjelma

Toimenpideohjelma laaditaan vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi ottaen huomioon tehdyt selvitykset vesien ominaispiirteistä ja ihmisen aiheuttamista vaikutuksista vesiin sekä vedenkäytön taloudelliset selvitykset. Toimenpideohjelma voi koostua yhtä tai useampaa vesistöaluetta koskevasta ohjelmasta. Toimenpideohjelma käsitellään vesienhoitosuunnitelman osana.

Vesienhoidon täydentävät toimenpiteet ovat toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen perustoimenpiteiden lisäksi 4 luvussa tarkoitettujen ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi.

4 a luku

Merenhoidon järjestäminen ja merenhoitosuunnitelma

26 a §

Merenhoidon järjestäminen

Ympäristöministeriö laati merenhoidon järjestämiseksi yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön sekä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa merenhoitosuunnitelman Suomen aluevesille ja talousvyöhykkeelle.

Merenhoitosuunnitelma on valmisteltava ottaen huomioon merivesien luonnontieteelliset ominaispiirteet sekä tässä laissa tarkoitettu vesienhoitoalueet ja 11 §:ssä tarkoitettu vesienhoitosuunnitelmat sekä Ahvenanmaan maakunnan vesienhoitosuunnitelma.

Alueellisesta merenhoidon järjestämisen yhteensovittamisesta sekä merenhoidon ja vesienhoidon yhteensovittamisesta vastaa asianomainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa. Yhteen sovittavista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista säädetään erikseen.

Merenhoitosuunnitelma on tarkistettava joka kuudes vuosi.

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta merelliseen toimintaan, jonka ainoana tarkoituksena on maanpuolustus tai kansallinen turvallisuus. Kyseinen toiminta tulee kuitenkin yhteen sovittaa merenhoidon tavoitteiden kanssa.

26 b §

Merenhoitosuunnitelma

Merenhoitosuunnitelmassa on esitettävä toimenpiteitä, joilla suojellaan ja säilytetään meriympäristöä, ehkäistään sen tilan huonontuminen sekä turvataan ja ennallistetaan meriekosysteemiä siten, että meriympäristön

hyvä tila voidaan ylläpitää tai saavuttaa vuoteen 2020 mennessä.

Merenhoitosuunnitelmaan on sisällytettävä toimenpiteitä, joilla vähennetään päästöjä mereen sekä ehkäistään ja vähennetään mereen kohdistuvia muita haitallisia vaikutuksia niin, että meren biologinen monimuotoisuus voidaan turvata ja että meren ekosysteemejä, ihmisen terveyttä ja viihtyisyyttä tai laillista meren käyttöä ei vaaranneta merkittävästi.

Merenhoitosuunnitelman osana on esitettävä ympäristöselostus. Ympäristöselostuksesta ja viranomaisten julkisia palveluja tarjoavien laitosten tiedonantovelvollisuudesta säädetään 11 §:n 2 ja 3 momentissa.

26 c §

Meriympäristön tilan alustava arviointi ja hyvän tilan määrittäminen

Merenhoitosuunnitelmassa on esitettävä alustava arviointi meriympäristön tilasta, jossa otetaan huomioon;

- 1) merivesien olennaiset piirteet ja ominaisuudet;
- 2) vallitsevat paineet ja vaikutukset;
- 3) taloudellinen ja sosiaalinen analyysi kyseisten vesien käytöstä ja meriympäristön tilan huonontumisesta johtuvista kustannuksista; sekä
- 4) vesienhoitosuunnitelmissa ja kansainvälisen merensuojeluyhteistyön puitteissa tehdyt selvitykset.

Meriympäristön tilan alustavan arvioinnin perusteella on määritettävä meriympäristön hyvä tila ja sen ominaispiirteet erikseen asetettavien laadullisten kuvaajien perusteella ottaen huomioon ihmisen toiminnasta meriympäristölle aiheutuvat paineet tai vaikutukset. Meriympäristön tila on hyvä, kun meri on ekologisesti monimuotoinen ja tasapainoinen, dynaaminen, luontaisessa olosuhteessaan puhdas, terve ja tuottava, ja kun meriympäristön käyttö on kestävää ja turvaa nykyisten ja tulevien sukupolvien käyttö- ja toimintamahdollisuudet.

26 d §

Ympäristötavoitteet merenhoidon suunnittelussa

Merenhoitosuunnitelmassa esitettävän meriympäristön tilan alustavan arvioinnin perusteella on merivesille niiden hyvän tilan saavuttamiseksi asetettava kattavat ympäristötavoitteet.

Ympäristötavoitteiden asettamisessa ja niitä kuvaavien ominaisuuksien, paineiden ja vaikutusten määrittämisessä on lisäksi otettava huomioon merkittävät rajat ylittävät vaikutukset sekä yhteensopivuus asetettujen kansallisten, Euroopan unionin ja kansainvälisten sopimusten ympäristötavoitteiden kanssa.

26 e §

Merenhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen

Merenhoitosuunnitelman ympäristötavoitteista tai meriympäristön hyvän tilan kaikilta osin saavuttamisesta voidaan yksilöidyssä tapauksessa poiketa, jos syynä on:

- 1) toimi tai toimien puute, joka ei johdu kansallisista toimenpiteistä;*
- 2) luonnon aiheuttama olosuhde;*
- 3) ylivoimaisen esteen aiheuttama olosuhde;*

4) merivesien fyysisten ominaisuuksien muutokset johtuvat toimista, joiden perustana on ympäristöön kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia, mukaan lukien rajat ylittävät vaikutukset, merkittävämpi yleinen etu, tällöin on kuitenkin varmistettava, että muutokset merivesien fyysisissä ominaisuuksissa eivät pysyvästi estä tai vaaranna meriympäristön hyvän tilan saavuttamista Suomen tai muiden Itämeren rantavaltioiden merivesillä.

Lisäksi ympäristötavoitteiden tai meriympäristön hyvän tilan saavuttamisesta asetetussa aikataulussa voidaan tapauskohtaisesti poiketa, jos luonnon olot eivät mahdollista merivesien tilan paranemista tässä aikataulussa.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut poikkeukset on yksilöitävä toimenpideohjelmassa ja siinä on otettava huomioon vaikutukset Itämeren muille rantavaltioille.

Edellä 1 ja 2 momentissa luetelluista poik-

keuksista huolimatta on toteutettava tarpeellisia toimenpiteitä, joilla on tarkoitus jatkaa merenhoitosuunnitelman ympäristötavoitteisiin pyrkimistä ja estää meriympäristön tilan edelleen huonontuminen sekä lieventää haitallisia vaikutuksia merialueen tai muiden Itämeren alueen valtioiden merivesiin. Poikkeuksia koskevat toimenpiteet on mahdollisuuksien mukaan sisällytettävä toimenpideohjelmaan.

26 f §

Merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus laatii toimenpideohjelman merenhoitosuunnitelmassa asetettujen ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi ottaen huomioon toimenpiteiden kustannustehokkuuden sekä teknisen toteuttamiskelpoisuuden. Toimenpideohjelma voidaan laatia koskemaan yhtä tai useampaa merivesien osaa. Toimenpideohjelmassa tulee tarkastella toimenpiteiden vaikutuksia myös Suomen talousvyöhykkeen ulkopuoliseen merialueeseen.

Toimenpideohjelmassa on määriteltävä meriympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi vaadittavat toimenpiteet.

Toimenpideohjelmassa on oltava alueellisia suojelutoimenpiteitä, jotka edistävät merellisten suojelualueiden yhtenäisiä ja edustavia verkostoja.

26 g §

Toimenpiteiden aikaistaminen

Itämeren tilan ollessa niin kriittinen, että se edellyttää kiireellisiä toimia on ympäristöministeriön osaltaan ryhdyttävä toimenpiteisiin yhteistyön käynnistämiseksi muiden Itämeren alueen Euroopan unionin jäsenvaltioiden kanssa tai osallistua yhteistyöhön toisen Itämeren alueen jäsenvaltion aloitteesta pyrkimyksenä erityisen toimintasuunnitelman laatiminen.

Toimintasuunnitelmaan sisältyy merensuo-

jelun toimenpideohjelmien toteuttamisen aikaistaminen sekä tarvittaessa tiukempia suojelutoimia meren tilan parantamiseksi. Toimintasuunnitelma ei saa estää meriympäristön hyvän tilan saavuttamista tai ylläpitämistä, jollakin toisella merialueella tai sen osalla.

26 h §

Merenhoitosuunnitelman seurantaohjelma

Meriympäristön tilan jatkuvaa arvioimista varten on laadittava ja pantava täytäntöön seurantaohjelmia. Seurantaohjelmat on yhteen sovitettava asianmukaisesti muiden merialueen valtioiden meriympäristön tilan seurannan sekä vesienhoitoalueiden rannikkoalueita koskevien seurantaohjelmien kanssa.

26 i §

Kansainvälinen yhteistyö

Meriympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi on tehtävä yhteistyötä Itämeren jakavien Euroopan unionin jäsenvaltioiden kanssa sen varmistamiseksi, että merenhoitosuunnitelmien tavoitteet ja toimenpiteet ovat johdonmukaisia ja yhteen sovitettuja.

Merenhoitosuunnitelman laatimisessa ja täytäntöönpanossa tarvittavia toimia on pyrittävä yhteen sovittamaan Itämeren Euroopan unioniin kuulumattomien rantavaltioiden sekä tarpeen mukaan Itämeren valuma-alueella sijaitsevien sisämaavaltioiden kanssa.

26 j §

Osallistuminen ja tiedottaminen

Ympäristöministeriön on yhteistyössä elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kanssa varattava kaikille tahoille, joita asia koskee, mahdollisuudet osallistua merenhoitosuunnitelman valmisteluun sekä tutustua merenhoitosuunnitelman valmisteluasiakirjoihin ja niiden tausta-asiakirjoihin. Tahoille on myös varattava tilaisuus esittää mielipiteensä valmisteluasiakirjoista kirjallisesti tai sähköisesti. Valmisteluasiakirjojen ja tausta-

asiakirjojen julkisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

Merenhoitosuunnitelman valmisteluun on mahdollisuuksien mukaan otettava mukaan olemassa olevat hallintoelimet ja rakenteet, kuten alueellisten meriyleissopimusten toimielimet, tieteelliset neuvoo-antavat elimet ja alueelliset neuvoo-antavat toimikunnat.

Merenhoitosuunnitelman seuraavista osista tai niiden päivityksistä on julkaistava yhteenvedot sekä varmistettava, että yleisöllä on mahdollisuus esittää niistä huomionsa:

- 1) meriympäristön tilan alustava arviointi;
- 2) meriympäristön hyvän tilan määrittäminen;
- 3) merenhoitosuunnitelman ympäristövaikutteet;
- 4) merenhoitosuunnitelman seurantaohjelmat; sekä
- 5) merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelmat.

Merenhoitosuunnitelman valmisteluun liittyvä yhteistyö, osallistuminen ja tiedottaminen tulee yhteen sovittaa sekä toteuttaa mahdollisuuksien mukaan 14 ja 15 §:ssä säädetyn vesienhoidon suunnittelun yhteistyön, osallistumisen ja tiedottamisen kanssa.

26 k §

Merenhoitosuunnitelman hyväksyminen ja muutoksenhaku

Valtioneuvosto hyväksyy merenhoitosuunnitelman ja 26g §:ssä tarkoitetun erityisen toimintasuunnitelman. Suunnitelman hyväksymisessä noudatetaan soveltuvin osin edellä 17 § säädettyä menettelyä.

Valtioneuvoston päätökseen saa hakea muutosta siten, kuin 18 §:ssä säädetään.

26 l §

Valtioneuvoston asetus merenhoidon järjestämisestä

Valtioneuvoston asetuksella voidaan sääntää tarkemmin:

- 1) meriympäristön hyvän tilan määrittelyn kuvaajista ja meriympäristön hyvän tilan määrittämisestä;

2) meriympäristön nykytilaa koskevassa arvioinnissa käytettävistä ohjeellisista ominaisuuksista, paineista ja vaikutuksista;

3) ympäristötavoitteiden asettamisessa huomioon otettavista ominaisuuksista;

4) meriympäristön tilan seurantaohjelmissa tarvittavasta tiedosta;

5) toimenpideohjelmissa huomioon otettavista toimenpiteistä;

6) Suomen ympäristökeskuksen tehtävistä merenhoidon suunnittelussa ja seurannassa, merenhoidon suunnittelua yhteen sovittavista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä muista viranomaistehtävistä;

7) merenhoitosuunnitelman ja toimenpideohjelman valmistelusta ja sen määräajoista sekä valmisteluun liittyvän muun yhteistyön järjestämisestä;

8) osallistumisesta merenhoitosuunnitelman valmisteluun ja valmisteluun liittyvästä tiedottamisesta.

28 §

Vesienhoitosuunnitelman ja merenhoitosuunnitelman huomioon ottaminen

Valtion ja kuntien viranomaisten on otettava soveltuvin osin toiminnassaan huomioon valtioneuvoston 17 §:n mukaisesti hyväksymät vesienhoitosuunnitelmat.

Vesienhoitosuunnitelmien huomioon ottamisessa noudatetaan lisäksi, mitä muualla laissa säädetään.

28 §

Vesienhoitosuunnitelman ja merenhoitosuunnitelman huomioon ottaminen

Valtion ja kuntien viranomaisten sekä viranomaistehtäviä hoitavien muiden elinten on otettava soveltuvin osin toiminnassaan huomioon valtioneuvoston 17 §:n mukaisesti hyväksymät vesienhoitosuunnitelmat sekä 26 k §:n mukaisesti hyväksymä merenhoitosuunnitelma ja 26g §:ssä tarkoitettu erityinen toimintasuunnitelma.

Vesienhoitosuunnitelmien ja merenhoitosuunnitelman huomioon ottamisessa noudatetaan lisäksi, mitä muualla laissa säädetään.

2.

Laki**ympäristönsuojelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* ympäristönsuojelulain (86/2000) 19 §:n 2 momentin 7 kohta, 46 §:n 2 momentti, 50 §:n 2 momentti, 52 §:n 3 momentti, 55 §:n 2 momentti ja 92 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 19 §:n 2 momentin 7 kohta, 46 §:n 2 momentti ja 55 §:n 2 momentti laissa 1300/2004, 50 §:n 2 momentti ja 52 §:n 3 momentti laissa 622/2010 sekä 92 §:n 2 momentti laissa 1590/2009 seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

19 §

19 §

*Kunnan ympäristönsuojelumääräykset**Kunnan ympäristönsuojelumääräykset*-----
Määräykset voivat koskea:

Määräykset voivat koskea:

7) vesien tilan parantamista koskevia toimia, jotka ovat vesienhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisen vesienhoitosuunnitelman mukaan tarpeellisia.

7) vesien *ja meriympäristön* tilan parantamista koskevia toimia, jotka ovat vesienhoidon *ja merenhoidon* järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisen vesienhoitosuunnitelman tai *merenhoitosuunnitelman* mukaan tarpeellisia.

46 §-----
46 §*Tarkkailumääräykset**Tarkkailumääräykset*

Toiminnan vesiin kohdistuvien vaikutusten tarkkailumääräystä annettaessa on otettava huomioon, mitä vesienhoidon järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetussa vesien tilaa koskevassa seurantaohjelmassa on pidetty tarpeellisena seurannan järjestämiseksi. Toiminnan tarkkailun tietoja voidaan käyttää vesienhoidon järjestämisestä annetun lain mu-

Toiminnan vesiin *tai mereen* kohdistuvien vaikutusten tarkkailumääräystä annettaessa on otettava huomioon, mitä vesienhoidon *ja merenhoidon* järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetussa vesien *tai meriympäristön* tilaa koskevassa seurantaohjelmassa on pidetty tarpeellisena seurannan järjestämiseksi. Toiminnan tarkkailun tietoja voidaan käyttää ve-

kaisessa seurannassa ja vesienhoitosuunnitelman laadinnassa.

sienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisessa seurannassa ja vesienhoitosuunnitelman ja merenhoitosuunnitelman laadinnassa.

50 §

50 §

*Eräiden suunnitelmien ja ohjelmien vaikutus**Eräiden suunnitelmien ja ohjelmien vaikutus*

Luvassa on 42 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua pilaantumisen merkittävyyttä arvioitaessa otettava huomioon, mitä vesienhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa on esitetty toiminnan vaikutusalueen vesien tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista. Luvassa on toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta 6 §:n 2 momentin mukaisesti arvioitaessa sekä onnettomuuksien ehkäisemiseksi tarpeellisia lupamääräyksiä 43 §:n 3 momentin mukaisesti annettaessa otettava huomioon, mitä toiminnan sijoituspaikkaa ja vaikutusaluetta koskevassa tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) mukaisessa tulvariskien hallintasuunnitelmassa on esitetty.

Luvassa on 42 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua pilaantumisen merkittävyyttä arvioitaessa otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa tai merenhoitosuunnitelmassa on esitetty toiminnan vaikutusalueen vesien ja merialueiden tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista. Luvassa on toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta 6 §:n 2 momentin mukaisesti arvioitaessa sekä onnettomuuksien ehkäisemiseksi tarpeellisia lupamääräyksiä 43 §:n 3 momentin mukaisesti annettaessa otettava huomioon, mitä toiminnan sijoituspaikkaa ja vaikutusaluetta koskevassa tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) mukaisessa tulvariskien hallintasuunnitelmassa on esitetty.

52 §

52 §

*Lupapäätöksen sisältö**Lupapäätöksen sisältö*

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia, lupapäätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointi on otettu huomioon lupaharkinnassa. Lupapäätöksestä on lisäksi käytävä ilmi, miten vesienhoidon järjestämisestä annetun lain mukaiset vesienhoitosuunnitelmat ja tulvariskien hallinnasta annetun lain mukaiset tulvariskien hallintasuunnitelmat on otettu huomioon.

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia, lupapäätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointi on otettu huomioon lupaharkinnassa. Lupapäätöksestä on lisäksi käytävä ilmi, miten vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaiset vesienhoitosuunnitelmat sekä merenhoitosuunnitelma ja tulvariskien hallinnasta annetun lain mukaiset tulvariskien hallintasuunnitelmat on otettu huomioon.

55 §

Luvan voimassaolo ja tarkistaminen

Toistaiseksi voimassa olevassa luvassa tulee määrätä, mihin mennessä hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi on tehtävä ja mikä selvitykset on tuolloin esitettävä, jollei tällaista määräystä ole pidettävä ilmeisen tarpeettomana. Lupamääräyksiä on kuitenkin tarkistettava määräajoin, jos lupa koskee ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi annetun neuvoston direktiivin (96/61/EY) mukaan luvanvaraista toimintaa. Tarkistamista koskevaa määräystä tai luvan määräaikaaisuutta harkittaessa on otettava huomioon vesienhoidon järjestämisestä annetun lain mukaiset vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat. Erityisestä syystä myös määräaikaisessa luvassa voidaan määrätä lupamääräyksen tarkistamisesta. Luvan myöntäneen viranomaisen on käsiteltävä asia soveltuvin osin kuten lupahakemus.

92 §

Vireillepano-oikeus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi panna vireille vaatimuksen 19 §:n 2 momentin 7 kohdan mukaisesta ympäristönsuojelumääräyksen antamista koskevasta asiasta, jos kunta ei ole antanut tätä koskevaa määräystä ja määräystä on pidetty vesienhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa merkityksellisenä keinona vesien tilan kannalta.

55 §

Luvan voimassaolo ja tarkistaminen

Toistaiseksi voimassa olevassa luvassa tulee määrätä, mihin mennessä hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi on tehtävä ja mikä selvitykset on tuolloin esitettävä, jollei tällaista määräystä ole pidettävä ilmeisen tarpeettomana. Lupamääräyksiä on kuitenkin tarkistettava määräajoin, jos lupa koskee ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi annetun neuvoston direktiivin (96/61/EY) mukaan luvanvaraista toimintaa. Tarkistamista koskevaa määräystä tai luvan määräaikaaisuutta harkittaessa on otettava huomioon vesienhoidon *ja merienhoidon* järjestämisestä annetun lain mukaiset vesienhoito-suunnitelmat *ja merienhoitosuunnitelma* sekä niiden toimenpideohjelmat. Erityisestä syystä myös määräaikaisessa luvassa voidaan määrätä lupamääräyksen tarkistamisesta. Luvan myöntäneen viranomaisen on käsiteltävä asia soveltuvin osin kuten lupahakemus.

92 §

Vireillepano-oikeus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi panna vireille vaatimuksen 19 §:n 2 momentin 7 kohdan mukaisesta ympäristönsuojelumääräyksen antamista koskevasta asiasta, jos kunta ei ole antanut tätä koskevaa määräystä ja määräystä on pidetty vesienhoidon *ja merienhoidon* järjestämisestä annetun lain mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa *tai merienhoitosuunnitelmassa* merkityksellisenä keinona vesien *tai meriympäristön* tilan kannalta.

3.

Laki**vesilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesilain (264/1961) 2 luvun 11 a § ja 14 a §:n 1 momentti sekä 16 luvun 23 a § sellaisina kuin ne ovat, 2 luvun 11 a § ja 16 luvun 23 a §, sellaisina kuin ne ovat laissa 621/2010 sekä 2 luvun 14 a §:n 1 momentti laissa 1301/2004 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

Yleiset säännökset rakentamisesta vesistöön

11a §

Rakentamisesta aiheutuva hyötyä, vahinkoa ja haittaa 11 §:n mukaan arvioitaessa on otettava huomioon, mitä vesienhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa on esitetty hankkeen vaikutusalueen vesien tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista. Arvioinnissa on otettava huomioon myös, mitä tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) mukaisessa tulvariskien hallintasuunnitelmassa on esitetty hankkeen vaikutusalueen tulvariskeistä ja niiden hallinnan tavoitteista sekä toimenpiteistä, joilla tavoitteet pyritään saavuttamaan.

11a §

Rakentamisesta aiheutuva hyötyä, vahinkoa ja haittaa 11 §:n mukaan arvioitaessa on otettava huomioon, mitä vesienhoidon *ja meren*hoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa *ja merenhoitosuunnitelmassa* on esitetty hankkeen vaikutusalueen vesien *tai meriympäristön* tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista. Arvioinnissa on otettava huomioon myös, mitä tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) mukaisessa tulvariskien hallintasuunnitelmassa on esitetty hankkeen vaikutusalueen tulvariskeistä ja niiden hallinnan tavoitteista sekä toimenpiteistä, joilla tavoitteet pyritään saavuttamaan.

14 a §

Luvanhaltijan on tarvittaessa luvassa velvoitettava tarkkailemaan hankkeen toteuttamista ja sen vaikutuksia (tarkkailuvelvoite). Tarkkailuvelvoitetta määrättäessä on otettava huomioon vesienhoidon järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettu seurantaohjelma ja hankkeen vaikutusalueetta koskevat muut seurantavelvoitteet.

14 a §

Luvanhaltijan on tarvittaessa luvassa velvoitettava tarkkailemaan hankkeen toteuttamista ja sen vaikutuksia (tarkkailuvelvoite). Tarkkailuvelvoitetta määrättäessä on otettava huomioon vesienhoidon *ja merenhoidon* järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettu seurantaohjelma ja hankkeen vaikutusalueetta koskevat muut seurantavelvoitteet.

16 luku

Hakemusasioiden käsittely aluehallintovirastossa

23 a §

Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitettua hanketta, aluehallintoviraston päätöksestä on käytävä ilmi, miten mainitun lain mukainen arviointi on otettu huomioon. Lupapäätöksestä on lisäksi käytävä ilmi, miten vesienhoidon järjestämisestä annetun lain mukainen vesienhoitosuunnitelma ja tulvariskien hallinnasta annetun lain mukainen tulvariskien hallintasuunnitelma on otettu huomioon.

23 a §

Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitettua hanketta, aluehallintoviraston päätöksestä on käytävä ilmi miten mainitun lain mukainen arviointi on otettu huomioon. Lupapäätöksestä on lisäksi käytävä ilmi miten vesienhoidon *ja merenhoidon* järjestämisestä annetun lain mukainen vesienhoitosuunnitelma *ja merenhoitosuunnitelma* ja tulvariskien hallinnasta annetun lain mukainen tulvariskien hallintasuunnitelma on otettu huomioon.

4.

Laki**Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain (1058/2004) 3 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3§

*Ympäristönsuojeluun ja vesirakentamiseen
sovellettava lainsäädäntö*

Talousvyöhykkeellä sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia (468/1994), ympäristönsuojelulakia (86/2000) ja vesilakia (264/1961) sekä niiden nojalla annettuja säännöksiä.

Ehdotus

3§

*Ympäristönsuojeluun ja vesirakentamiseen
sovellettava lainsäädäntö*

Talousvyöhykkeellä sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia (468/1994), ympäristönsuojelulakia (86/2000), *vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettua lakia (1299/2004)* ja vesilakia (264/1961) sekä niiden nojalla annettuja säännöksiä.

5.

Laki**merensuojelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään merensuojelulakiin (1415/1994) uusi 11 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 a §

Merenhoitosuunnitelman huomioon ottaminen

11 a §

Merenhoitosuunnitelman huomioon ottaminen

Sen lisäksi mitä edellä 9-11 § säädetään, on Suomen ympäristökeskuksen lupaharkinnassaan otettava soveltuvin osin huomioon mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisessa merenhoito-suunnitelmassa on esitetty toiminnan vaikutusalueen meren tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista.

6.

Laki**viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (200/2005) 7 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

*Soveltamisalan raja-
aus ja suhde muuhun lain-
säädäntöön*

*Soveltamisalan raja-
aus ja suhde muuhun lain-
säädäntöön*

 Tämän lain mukaista ympäristöarviointia vastaavasta ympäristövaikutusten arvioinnista kaavojen laatimisen yhteydessä säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) sekä vesienhoitosuunnitelman ja toimenpideohjelman laatimisen yhteydessä vesienhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004).

 Tämän lain mukaista ympäristöarviointia vastaavasta ympäristövaikutusten arvioinnista kaavojen laatimisen yhteydessä säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) sekä vesienhoitosuunnitelman ja *merenhoitosuunnitelman* sekä niiden toimenpideohjelmien laatimisen yhteydessä vesienhoidon ja *merenhoidon* järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004).
